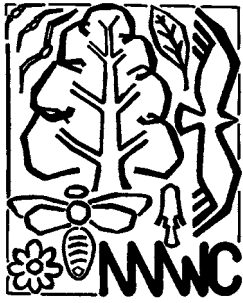

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

feb 2007 - jaargang 33 - nr 1

Jaarverslag 2006

Voorwoord jaarverslag

Een warm jaar tegemoet.....

De zon schijnt, een helder blauwe lucht en weinig wind maken het tot een heerlijke ochtend. Ik zit in mijn mouwloze T-shirt te genieten van de warmte. Boven in de boom hoor ik een Europese kanarie rammelen. Hommels zoemen om me heen en bezoeken de paarsblauwe bloemen van een struik waarvan ik de naam niet ken. Ook honingbijen en zweefvliegen doen zich daar tegoed aan nectar en stuifmeel. Plotseling zie ik twee oranje luzernevlinders mijn kant op vliegen en hun paringsdans bekronen met een nummertje vlak voor mijn neus.

Misschien herkent u dit soort beelden van een voorjaarsvakantie ergens in mei in een ver Zuidelijk land. Nu, dat klopt voor een deel: het is in Zuid-Frankrijk dat ik dit schrijf, maar het is geen mei, maar 10 januari. Ook voor deze streek, de Provence, is het een bizar voorjaar. Veel vlinders zijn zonder onderbreking aanwezig geweest, van augustus tot in januari toe. De Europese kanarie hoort hier pas in maart te verschijnen en bloeiende planten horen er niet te zijn en dus ook geen bloembezoekende insecten.

In Nederland is het natuurlijk niet veel anders: ook hier wordt weerrecord na weerrecord gebroken. Een goede tijd om de film van Al Gore, 'een ongemakkelijke waarheid' (An inconvenient truth) in première te laten gaan. In deze film, eigenlijk een dialezing die is gefilmd, geeft Al Gore een grote serie feiten over de klimaatverandering en de relatie met de CO₂-uitstoot. Jarenlang is hierover studie na studie verschenen, maar inmiddels is vrijwel elke wetenschapper er van overtuigd dat we te maken hebben met een probleem en ook dat we daar als mensen schuldig aan zijn en dus ook er wat aan kunnen doen. Natuurlijk zijn er nog sceptici, maar die vinden we vooral onder de wetenschapsjournalisten en niet veel meer onder wetenschappers die er echt verstand van hebben.

We hadden zelf natuurlijk ook al veel aanwijzingen. De weersextremen van de afgelopen jaren, maar ook het oprukken van veel Zuidelijke diersoorten, waren een teken aan de wand. De kleine roodoogjuffer en de gehakkelde aurelia die Nederland in een jaar of 10-15 hebben veroverd, de wespspin die ook bij Culemborg al is aangetroffen en een sprinkhaan als de sikkelsprinkhaan, die eerdaags ook hier valt te verwachten. Het lijkt wel zeker: het klimaat verandert. Het zal warmer worden (en sommigen denken dat hierdoor vakanties naar Frankrijk overbodig worden), maar het is niet alleen de temperatuur die wijzigt. De neerslag zal in korte tijd in grote hoeveelheden vallen. Droogte zal afwisselen met extreme vochtigheid en als de ijskap van Groenland smelt, betekent dit dat de zeespiegel een flink stuk zal stijgen.

Wat betekent dit voor ons NVWC-ers? Een heleboel natuurlijk. We zien het al in de inrichting van het landschap. Steeds meer wordt er rekening gehouden met de waterberging en op allerlei plaatsen ontstaan waterpartijen en moerassige stroken. We zien de dierenwereld veranderen en we zullen soorten zien verschijnen, maar ook verdwijnen. Het zou ook wat moeten betekenen voor de manier waarop we leven. We zullen veel zorgvuldiger moeten omgaan met energie. Vaker de fiets nemen, een trui aantrekken in plaats van de thermostaat een graadje omhoog te zetten en ga zo maar door. De komende tien jaar zal klimaatverandering een belangrijke invloed hebben op iedereen en dus ook op de vogelwachters.

Ik wil hierbij iedereen dan ook van harte uitnodigen voor de ledenvergadering die in maart zal worden gehouden. Aansluitend aan het huishoudelijke

Colofon

Voor vragen over de
bezorging
Loes Plaisier
0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
e-mail: redactie@nvw.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Cocky de Groot
Harry van de Warenburg
Ruud Post

Webbeheer:
Jouke Altenburg

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht
Culemborg
Middelcoopstraat 1A
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvw.nl
website: www.nvw.nl

Vormgeving:
Ruud Post

Druk:
Dione b.v.
Culemborg

Oplage:
440 exemplaren

deel, dat we zo kort mogelijk zullen houden, zullen we de bovengenoemde film 'An inconvenient truth' laten zien. Voor velen een eye-opener, voor anderen een bevestiging van hun vermoedens, maar voor iedereen een film die aan het denken zet en vraagt om over gepraat te worden.

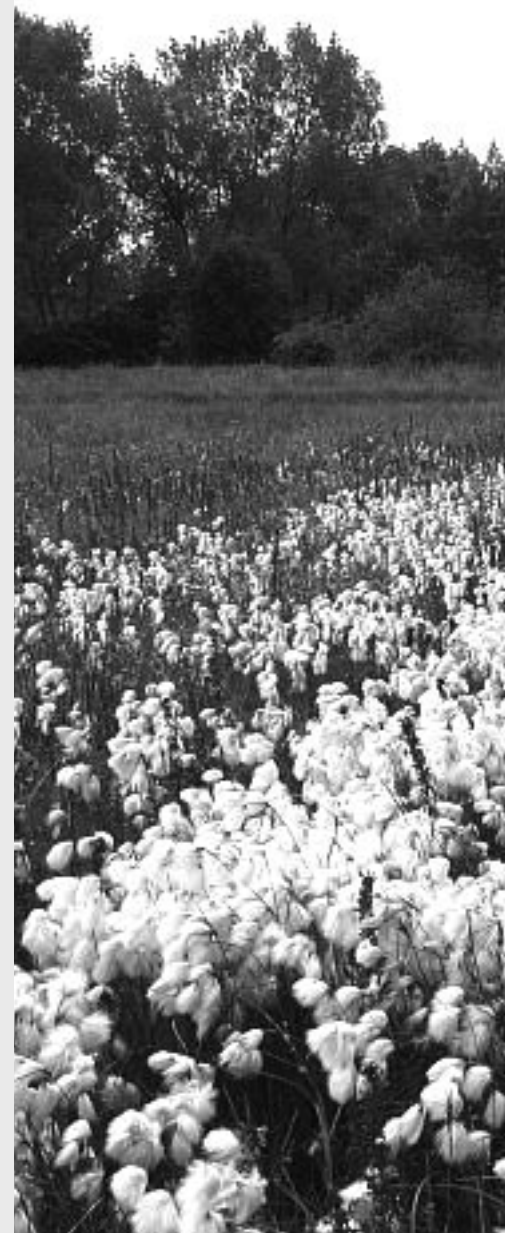
Van de grote wereldproblemen naar de dagelijkse zaken die spelen bij een Natuur- en Vogelwacht Culemborg. Het afgelopen jaar kenmerkte zich door rustig voortgaan. Geen jubileum of grootschalige inventarisaties, maar wel een jaar boordevol activiteiten. De werkgroepen hebben weer bijzonder veel gedaan voor en met de leden en de andere Culemborgers. De jeugdgroep heeft een doorstart gemaakt en de klusgroep is weer elke woensdag actief geweest, hoewel soms geplaagd door ernstige ziektes. Niet alleen ziektes, maar ook sterfgevallen waren er in 2006. Joop Bezuijen en Cor Maurice, die beiden veel werk voor de club hebben verzet zijn overleden. We denken aan degenen die ze achter laten.

Er zijn nog wel meer zorgen. Steeds vaker hoor je dat men het druk, druk, druk heeft. Veel zaken die we eigenlijk graag zouden willen oppakken komen niet van de grond omdat er geen leden zijn die er tijd in kunnen of willen steken. Dat is natuurlijk jammer, maar wel iets waarbij we ons hebben neer te leggen. We kunnen alleen die activiteiten doen waar wij, de leden, tijd in willen en kunnen steken. Dat ging wel goed bij de paddentrek bijvoorbeeld. Met tientallen mensen hebben we in maart vele honderden padden over de weg geholpen en zo gered van een wisse dood. Dat ging minder bij het in 2006 gestarte bomenproject, dat kwam niet van de grond en moeten we staken.

Druk, druk, druk is ook een veel gehoord argument om grotere langlopende klussen niet op te pakken. Steeds moeilijker wordt het om bestuursleden te vinden. Geen onwil, maar men begint niet graag aan een uitdaging als men van te voren inschat dat er toch niet de tijd in gestoken kan worden die nodig is. Daar zullen we mee moeten omgaan. De NVWC is een vrijwilligersclub en mensen moeten enthousiast en letterlijk vrij willig een klus aannemen. Gelukkig zijn er vast en zeker nog wel mensen te vinden. Misschien dat u zelf wel graag ons dynamische en enthousiaste bestuur wilt komen versterken. We zoeken nog drie starters, dus kom maar op.

Lees dit jaarverslag en je wilt niet anders dan een bijdrage leveren aan de prachtige club met zijn veelheid aan activiteiten en zijn grote hoeveelheid actieve vrijwilligers die deze activiteiten mogelijk maken. We gaan weer een nieuw warm jaar in en we gaan er volop tegenaan!

Kars Veling, voorzitter

Jaarverslag

- 02** Van de voorzitter
- 05** Het redactiejaar 2005
- 07** Knotwerkgroep
- 08** Financieel jaarverslag 2005 (samenvatting)
- 10** Green Rangers Culemborg
- 12** Lezingen, excursies en kampen
- 14** Vogelwerkgroep
- 18** Insectenwerkgroep
- 20** Werkgroep wintervoeding vogels
- 22** Klus- en tuingroep
- 23** Plantenwerkgroep
- 24** Van het bestuur
- 26** Werkgroep bibliotheek/archief
- 27** Adressen
- 28** Agenda

Het redactiejaar 2006

Na het jubileumjaar dachten we in 2006 als redactie in rustiger vaarwater terecht te komen. Niets was echter minder waar. Allereerst hadden we na het vertrek van Ellen Geleedst natuurlijk te maken met een personeelwisseling. Daarnaast werd de publicatiewijze van convocaties drastisch gewijzigd. En ten slotte hebben we ook afgelopen jaar weer flink wat kopij te verwerken gekregen.

Doorgaans maken we vijf Hak-als per jaar en in die zin was het dan ook een 'gewoon' redactiejaar. In totaal 168 pagina's kopij hebben we samen met de leden weten te produceren. Dat is weliswaar 20 pagina's minder dan in 2005, maar in dat jaar hadden we een extra Hak-al (het jubileumnummer) van 28 pagina's. In feite hebben we dus acht pagina's meer gemaakt. Daarbij moet wel bedacht worden dat de convocaties tegenwoordig in de Hak-al worden opgenomen en dus mede het volume bepalen. Al met al is het kopijvolume dus ongeveer gelijk gebleven aan het hoge niveau van 2005. Ook nu willen we daar de leden weer een stevige pluim voor geven.

Die 168 pagina's werden verdeeld over de volgende uitgaven:

1. Jaarverslag (28 pagina's)
2. Hak-al maart (32 pagina's)
3. Hak-al juni (36 pagina's)
4. Hak-al oktober (36 pagina's)
5. Hak-al december (36 pagina's)

Maart

Het maartnummer, de eerste reguliere Hak-al van het jaar, was meteen een bijzondere editie. Aan deze Hak-al werd namelijk voor het eerst meegewerkt door Cocky de Groot, die binnen de redactie de scepter overnam van Ellen Geleedst. De overdracht verliep compleet geruisloos, zodat de continuïteit van de redactie perfect gewaarborgd bleef. In het maartnummer zijn verschillende interessante artikelen te vinden, waaronder het verslag van Leo van der Kooij van de planteninventarisatie in de EVA-wijk. Ook doet Leo verslag van de excursie naar de Zuid-Hollandse en Zeeuwse delta.

Juni

In het juninummer veel ruimte voor de Big Day. Deze 22-uurs vogelmarathon was opnieuw een van de belangrijkste NWWC-evenementen dit jaar en ook nu weer pikte de pers dat goed op. Zowel een van de winnaars (Gerrit Jan Klop) als een lid van het vrouwenteam (Yvonne Gasau) doet op geheel eigen wijze verslag van de uitputtingsslag. Verder in deze editie een verslag van het overzetten van padden, de vondst van een nieuwe libellensoort voor het gebied (smaragdlibel) en een schitterende 'Mythen & Legendes' van Frans Waroux over het tv-optreden van Leo van der Kooij.

Oktober

Insecten bepalen het beeld van het oktobernummer. Hierin onder meer een verslag van een planten- en insectenexcursie langs de Diefdijk, een uitgebreide beschrijving van een nachtvlindersessie bij de Put van Buren en een verslag van een sprinkhanencursus en -excursie. De grootste blikvanger vormen echter de foto's van de megagroep van 230 ooievaars die op 23 augustus in de velden tussen Geldermalsen en Culemborg neerstreek. Daarnaast leverde het verslag van Wim Rubers van de

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

In dit nummer

- Oproep: kijk om je heen en geef de waardevolle bomen door
- Wilde planten in EVA-wijk
- Waar komt die naam vandaan? De pimpelmees

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

In dit nummer

- De 5^e editie Big Day
- Padden redden in 2006
- Nieuw in het werkgebied: de smaragdlibel

visexcursie van 9 september ook bijzonder fraaie foto's op.

December

In het laatste nummer van 2006, dat uitkwam in december, een schitterend artikel van Theo Boudewijn en Gerben Mensink over de meeuwenlaaplaatstelling van januari 1999. Dit met het oog op een nieuwe telling in januari 2007. Minstens zo interessant is het artikel 'Het insectenjaar 2006', een met schitterende foto's gelardeerd overzicht van de sensationele ontwikkelingen op insectengebied van het afgelopen jaar in het werkgebied van de NVWC.

Rubrieken

In 2006 werden geen nieuwe rubrieken gestart, maar kwamen de oude getrouwen weer in volle glorie langs: Leo van der Kooijs 'Van de Leesplank' en de etymologische rubriek van Ellen Geleedst 'Waar komt die naam vandaan?' Daarnaast natuurlijk de 'Mysterybird' van Arwen Altenburg, de vogelrubriek van haar vader Jouke en de mededelingen 'Van het bestuur'. Ook vrij regelmatig verscheen de rubriek 'Mythen en Legendes der NVWC'. Deze rubriek lijkt nu definitief te zijn geadopteerd door onze kroniekschrijver Frans Waroux met zijn meestal kostelijke kijk op het verleden. 'Het Natuurmoment' verdween in 2006 van het toneel, en dat is jammer, want de redactie had gehoopt dat veel leden in 2006 hun ultieme natuurbeleving met de lezers wilden delen. Ook de rubriek 'Goed Gezien!', waarbij lezers hun (digitale) natuurfoto's kunnen inzenden, was slechts één keer in de kolommen van de Hak-al te vinden. Ten slotte natuurlijk de jeugdrubriek 'Green Rangers Culemborg'. In iedere Hak-al waren twee pagina's vol leuke nieuwtjes over de jeugdgroep te vinden. Of dat komend jaar ook het geval zal zijn, is nog maar de vraag. Monica Noordhuis en Gerdit Greve zijn namelijk gestopt met de jeugdgroep. Voor de Hak-al zou het een verarming betekenen als de rubriek stopt.

Webredactie

De website van de NVWC ligt er schitterend bij sinds Jouke Altenburg de schone taak van webbeheerder op zich heeft genomen. Er is veel aandacht voor fotomateriaal en actuele mededelingen, terwijl de kracht van internet wordt gebruikt voor actuele natuurwaarnemingen. Kortom, www.nvwc.nl is een waardig visitekaartje van de club.

Convo's

In 2005 was afgesproken dat zou worden afgestapt van de losse convo's. Dat is inderdaad gebeurd en wel met ingang van het maartnummer. Sinds die editie worden convocaties achter in de Hak-al in chronologische volgorde opgenomen als een soort agenda met toelichting. Het scheelt de verspreiders veel werk en uiteindelijk scheelt het door de compacte presentatie ook papier. Over de elektronische verspreiding van convo's komen we ongetwijfeld later weer te spreken.

Louis van Oort

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

In dit nummer

- Planten en insecten langs de Diefdijk
- Recordaantal ooievaars in Culemborg
- Nachtvinders kijken: een spannend spektakel

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

In dit nummer

- Slaaplaatsstelling van meeuwen in 1999 in de Redichemse Waard
- Portret van een haarbal
- Nieuwe natuur in en om Culemborg

FINANCIËEL JAARVERSLAG 2006

samenvatting

Vanwege het groene karakter van de bank hebben we in 2006 ook een rekening geopend bij de Triodosbank. In 2007 willen we geleidelijk van de Postbank overstappen naar de Triodosbank. Zo zullen de acceptgiro's in 2007 van de Triodosbank zijn in plaats van van de Postbank.

EXPLOITATIEREKENING 2006

De rekening geeft aan welke inkomsten en uitgaven er zijn gedaan in 2006. Het eindresultaat is een overschot van 2.836 euro. Dit is beter dan het tekort volgens de begroting (-/-1.305 euro). Dat komt door meer contributie-inkomsten (508 euro) en sponsoringinkomsten (471 euro), door een subsidie van de Stichting Zomerfeesten voor de aanschaf van een beamer plus laptop (1.500 euro), door een verzoek van de Stichting Terra Bella voor het maken van nestkasten voor de Eva-wijk (949 euro) en door een meevaller (1.109 euro). Aan de kostenkant zijn de energiekosten (904 euro) en algemene kosten (868 euro) hoger.

In 2004 en 2005 was er een tekort respectievelijk -/- 341 euro en -/- 470 euro.

<i>exploitatiekening 2006</i>	2006		begroting 2006		2005	
	debet	credit	debet	credit	debet	credit
Omschrijving						
Overige baten totaal		3.224,79		200		366,3
Rente baten totaal		89,54		75		76,64
Afschrijvingen totaal	725,25		950		912,88	
Excursie/Cursuskosten totaal	0		0		142,66	
Huisvestingskosten totaal	2.818,36		1.900,00		1.665,27	
Werkgroepen totaal	938,73		1.200,00		525,12	
Bestuurskosten totaal	271,77		400		391,94	
Dia- en Lezingenavonden totaal	524,7		400		240,84	
Drukwerk en Promotie totaal	3.052,77		3.550,00		4.328,20	
Algemene kosten totaal	2.647,39		1.280,00		1.400,98	
<< Winst\Verlies >>	2.835,61			1.305,00		470,7
TOTAAL	13.814,58	13.814,58	9.680,00	9.680,00	9.607,89	9.607,89

<i>kengetal uitgave per lid</i>	2006		2005		2004	
	debet per lid	credit per lid	debet per lid	credit per lid	debet per lid	credit per lid
Omschrijving						
Bijdragen totaal		31,82		25,63		27,51
Huisvestingskosten totaal	8,54		6,01		5,27	
Drukwerk en Promotie totaal	9,25		11,23		13,7	
Kosten Hak-Al	7,42		9,18		11,9	
Convo's en verslagen	0,82					
TOTAAL		41,86		30,63		30,4

De Huisvestingskosten zijn door de hogere energiekosten, zowel door hogere prijzen als meer gebruik. De kosten van het drukken van de Hak-al zijn in 2006 lager dan in 2005 door de overgang naar een andere drukkerij.

BALANS 2006

Bij de balans gaat het om de bezittingen en schulden van de NVWC. Het gaat om een waarde van 20.631 euro en dat is 2.249 euro lager dan in 2005. Het vermogen van de NVWC is per 31 december 2006 5.335 euro, of wel het kapitaal per 1 januari plus het overschot in 2006.

Voorzieningen zijn bedoeld om te verwachten toekomstige uitgaven te

<i>balans 2006</i>	2006		2005		2004	
	debet	credit	debet	credit	debet	credit
Omschrijving						
Vorderingen	415		443		352	
Liquide middelen	17.752,72				17.257,29	
Tussenrekeningen						
Vooruitbetaalde bedragen	68,5		144,06		143,95	
Vooruitontvangen bedragen		65		215		135
Nog te ontvangen bedragen	89,25		500		0	
Nog te betalen bedragen		1.419,84		5.439,82		2.173,70
Kapitaal per 1 januari		2.499,21		2.469,91		2.810,78
Voorzieningen						
Voorziening onderhoud		1.000,00		1.000,00		1.000,00
Voorziening Bijz. Uitgaven		1.334,45		1.334,45		1.334,45
Voorziening besteding legaat		1.923,98		3.261,65		3.261,65
Voorziening Ketelvink		9.403,12		8.923,23		8.725,84
Voorziening debiteuren		150		207		123
<<winst/verlies >>		2.835,61		29,3	340,87	
TOTAAL	20.631,21	20.631,21			19.564,42	19.564,42

kunnen betalen, zoals een nieuwe motormaaier of cv-ketel. Ten opzichte van 2005 is er een afname omdat uit de Voorziening legaat een deel van de aankoop van de beamer plus laptop, in gebruik voor lezingen e.d., is betaald.

De Kas Ketelvink is op 25 januari 2007 door de penningmeester bij de beheerder van deze kas Breun Jansen gecontroleerd en juist bevonden. Het meeste geld staat op een Rabospaarrekening (9.213,73 euro) en het rentepercentage daarvan is 2,4%. Dat van de Postbankspaarrekening (5.328,22 euro) is (slechts) 1%. Van die Triodosbank is het rentepercentage van lopende rekening 0,25% en van de spaarrekening 1,5%.

BEGROTING 2006

De exploitatierekening geeft een beeld van de inkomsten en uitgaven in 2006, de begroting van de verwachte inkomsten en uitgaven in 2007. Er wordt een verlies verwacht van 2.750 euro. Dat is hoger dan in 2005 door hogere electrakosten en algemene kosten.

De verwachte inkomsten en uitgaven zijn geënt op die van 2005 en

begroting omschrijving	begroting 2007		2006		begroting 2006	
	debet	credit	debet	credit	debet	credit
Bijdragen totaal		8.400,00				8.100,00
Overige baten totaal		200		3.224,79		200
Rente baten totaal		75		89,54		75
Afschrijvingen totaal	700		725,25		950	
Excursie/Cursuskosten totaal	0		0		0	
Huisvestingskosten totaal	3.000,00		2.818,36		1.900,00	
Werkgroepen totaal	1.200,00		938,73		1.200,00	
Bestuurskosten totaal	400		271,77		400	
Dia- en Lezingenavonden totaal	500		524,7		400	
Drukwerk en Promotie totaal	3.700,00		3.052,77		3.550,00	
Algemene kosten totaal	1.925,00		2.647,39		1.280,00	
<< Winst\Verlies >>		2.750,00	2.835,61			1.305,00
TOTAAL	11.425,00	11.425,00	13.814,58	13.814,58	9.680,00	9.680,00

daarom zijn de verschillen met de exploitatierekening beperkt. Daarbij zijn de inkomsten voorzichtig begroot en de uitgaven zo realistisch mogelijk.

LEDEN 2006

Het aantal leden is gebaseerd op het laatste ledenbestand in betreffend jaar. De aantallen zijn:

Er is een toename van het aantal gewone leden van tot 330 in 2006. Sinds 2002 is er sprake van een doorgaande groei. Het aantal pr-leden (krijgen

ledenbestand 2006	2006	2005	2004	2003	2002
Lid	313	298	287	282	277
Abonnee Vogeljaar	10	10	10	10	10
Donateur	5	6	6	6	6
Erelid	2	2	2	2	2
subtotaal	330	316	305	300	295
Pr-lid	55	54	38	34	33
Jeugdleden	18	15	9	10	8
totaal	403	385	352	344	336

de Hak-al gratis) is toegenomen omdat de Hak-al nu ook beschikbaar is op de leestafels van de Culemborgse huisartsen en tandartsen.

Januari 2007

Yme Jan Bosma

Penningmeester NVWC

Een uitgebreider Financieel Jaarverslag zal op de Jaarvergadering beschikbaar zijn. Indien gewenst kunt u bij de penningmeester en via de website www.nvwc.nl deze versie ook (digitaal) opvragen.

KNOTWERKGROEP 2005/2006

Het knotseizoen 2005/2006, zoals altijd startend in november en eindigend in februari/maart telde vijf geplande werkdagen op drie locaties. Gestart werd er in november aan de Beusichemse Dijk, waar tegenover het nieuwe landgoed ter hoogte van de trektelpost drie zeer fraaie knotwilgen in de uiterwaard staan. Regelmatig is hier ook de steenuil in een van de knotten te bewonderen. Probleem was dat de bomen in een stukje "onland" staan sinds de dijkverbetering. Niemand weet eigenlijk exact wie de eigenaar is. Via de gemeente Culemborg en contacten bij Staatsbosbeheer is gebleken, dat vermoedelijk toch SBB de eigenaar/beheerder is. Kortom, op een zeer fraaie zonnige dag werden de bomen geknot en met enige capriolen kon de versnipperaar van de gemeente Culemborg vlakbij de bomen komen om het resthout te verwerken. Verrassing was dat een delegatie van het bestuur in het kader van het 25-jarig bestaan een bijzonder fraai uitgevoerde taart kwam aanbieden die niet alleen de knotters goed smaakte maar ook enkele trektellers van de telpost die plotseling uit het niets tevoorschijn kwamen.

Na een gesprek met een van de wethouders van de gemeente Buren en een betrokken ambtenaar wordt er weer vergunning verleend om het resthout op de locatie De Duinen te Beusichem te verbranden. Ook is de NVWC vrijgesteld van leges voor de te verlenen ontheffingen. Een goede zaak in het kader van vrijwilligerswerk. De knotwerkgroep is weer voor aan de rij knotwilgen begonnen en zal de komende jaren hier meerdere dagen per seizoen plannen om de ongeveer 150 bomen te onderhouden. Ook de eigenaar, Cees Vernooij, is blij dat het werk hervat kan worden. Punt is wel dat de inmiddels kolossale bomen van een behoorlijke leeftijd zijn en sommige in slechte staat. Uitval is daarom de komende jaren te verwachten en wellicht nieuwe aanplant noodzakelijk om de lange rij langs de rivier in stand te houden.

Leuk is ook te melden dat de jeugdgroep van de NVWC komt snoeien en dat niet alleen de jonge jeugd belangstelling heeft maar ook hun begeleiders/ouders. Een goede zaak.

Vaste stek voor de werkgroep is intussen ook de eendenkooi aan de Prijsseweg. Hoofdmoot van het werk in de kooi is het snoeien van een perceel hakhout langs de kooi, de grens met een aanpalende sloot en weiland. Bedoeling is om de komende jaren dit perceel fasegewijs onder handen te blijven nemen, zodat er variatie ontstaat in omvang en hoogte van de begroeiing. Dit snoeihout (stammen en takken met lengte van 10 - 12 meter) wordt verzaagd en opgeslagen op stapels. Inschatting is dat er in het seizoen 2006/2007 nog twee dagen werk is om deze klus te klaren.

Een deel van de ploeg vrijwilligers was tevens actief met het snoeien van knotwilgen waarvan de takken niet al te dik waren. Dit kan handmatig. De opkomst van vrijwilligers in de kooi was ook dit jaar weer behoorlijk, ongetwijfeld ook gelokt door de mooie plek en de mogelijkheid om een keer in een echte eendenkooi te vertoeven.

Voor het seizoen 2006/2007 staan zes snoeidagen op het programma. Let op de convocaties en persberichten.

WIJ BLIJVEN ROEPEN: KOM ONS EEN KEER HELPEN!

Voor meer informatie kun je terecht bij:

Harry van de Warenburg: tel. 0345 - 514358
Wim Smits: tel. 0345 - 501671

Green Rangers Culemborg

De Green Rangers Culemborg, de jeugdgroep van de NVWC, bestaat nu 2,5 jaar. De groep telt zo'n 15 leden van 8 tot 12 jaar. Om de twee à drie weken komen ze op zaterdagochtend bij elkaar om bezig te zijn met natuur, meestal met begeleiding vanuit een van de werkgroepen.

De organisatie van de Green Rangers

De Green Rangers zijn in 2004 als jeugdgroep NVWC gestart. Gerdit Greve en Monica Noordhuis zijn met ondersteuning van een begeleidingsgroep enthousiast aan de slag gegaan en hebben er een goedlopende activiteit van gemaakt. Met z'n tweeën en zo nu en dan hulp met de begeleiding zorgden ze ervoor dat er iedere twee weken een aantrekkelijk programma was. Als er niemand van de werkgroepen beschikbaar was, zorgden ze voor een alternatief. Beiden moesten er echter na de zomer van 2006 mee stoppen.

Wiel Rutten heeft de coördinerende taken van Gerdit overgenomen, maar voor de begeleiding van de kinderen wordt nog steeds een opvolger gezocht. De begeleidingsgroep heeft samen met Gerdit, Monica en Wiel een programma samengesteld voor de tweede helft van 2006, met een frequentie van eens in de drie i.p.v. eens in de twee weken, en dat is voor het grootste deel uitgevoerd. Hierbij bleek hoeveel energie erin gestoken moet worden en hoe nodig de ondersteuning vanuit de werkgroepen is om de jeugdgroep draaiende te houden. Nog eens extra petje af voor Gerdit en Monica die dit allemaal voor elkaar kregen en er achteraan gingen als een afgesproken activiteit niet door kon gaan.

Op de ledenavond van 16 oktober is uitgebreid over deze situatie gesproken. De kernvraag daarbij was of de Green Rangers door kunnen gaan zolang er nog geen tweede begeleid(st)er gevonden is. De aanwezigen, waarbij alle werkgroepen vertegenwoordigd waren, hebben gezamenlijk besloten om vanuit de werkgroepen steun te geven om de jeugdgroep te laten voortbestaan. Inmiddels is een deel van het programma tot de zomer van 2007 ingevuld.

Activiteiten 2006

In 2006 kwam weer een grote variatie aan activiteiten aan bod:

Op 14 januari hielpen de Green Rangers met het knotten bij boerderij De Duinen in Beusichem. Het vuur dat gestookt werd, droeg bij aan het succes van deze dag.

Net als in 2005 werd meegedaan aan de roofvogeltelling, op 28 januari. De oogst was met 7 buizerds, 1 sperwer en 35 eksters wel een stuk lager dan vorig jaar.

Aan de hand van een muskusrat en een beverrat (allebei opgezet) vertelde muskusrattenvanger Ruben Verwoerd van het waterschap Rivierenland op 11 februari eerst in de Ketelvink over zijn werk. Daarna ging de groep naar de Zump om sporen van de muskusrat te zoeken.

Op 4 maart lag er sneeuw, een goede gelegenheid om diersporen te determineren. Daarna werden er in de Ketelvink braakballen uitgepluisd.

Op 18 maart en 1 april voerde Pauline Hoevenaars met de Green Rangers het programma "Natuurnetwerk Junior" van het IVN uit. De kinderen leerden hierbij hoe dieren gebruik maken van ecologische verbindingen en

brachten dat in de praktijk in de Zump.

Jan Dirk Kievit nam de groep, gewapend met verrekijkers, op 22 april mee op zoektocht naar tuinvogels in de wijk Eva Lanxmeer. Hij vertelde over de verschillende vogels en hun nesten.

Waterbeestjes in de Zump stonden op 13 mei op het programma. Aan de hand van het lesprogramma "Watch" van het IVN maten de kinderen eerst allerlei gegevens van de sloot op. Daarna vingen ze waterbeestjes die ze aan de hand van zoekkaarten determineerden.

Op 20 mei waren de Green Rangers uitgenodigd in de eendenkooi aan de Pijssesweg. Na een introductiefilm gaf de kooiker een rondleiding over het terrein. Ondanks de regen was deze excursie een groot succes.

Karin Verspuy ging op 24 juni met de Rangers op zoek naar juffers en libellen. De juffers lieten zich goed vangen en bekijken, maar de libellen waren het vangnet te vlug af.

Op 1 juli, de laatste activiteit voor de zomervakantie, was een bijzondere: bij een picknick in de Baarsewaard, waar eerst zwerfvuil verzameld was, werd afscheid genomen van Gerdit en Monica als vaste begeleiders van de Green Rangers.

Op 9 september ging de groep op zoek naar slakken en Annette van Berkel vertelde van alles over deze dieren.

Jan Dirk Kievit legde op 23 september bij de Beusichemse Dijk uit hoe de natuur zich op de winter voorbereidt.

Bomen en bladeren waren het onderwerp op 4 november: onder leiding van Leo van der Kooij werden in de Plantage bladeren verzameld en vervolgens in de Ketelvink besproken.

De laatste activiteit van 2006 vond plaats op 25 november: Luut van Wijk vertelde bij haar thuis een boeiend verhaal over egels.

Op de jeugdpagina's in de Hak-al's 32-2, 32-3 en 32-4 zijn deze activiteiten uitgebreider beschreven.

Margreet de Nie

Lezingen, excursies en kampen

Lezingen

Nadat er de laatste jaren steeds meer lezingen met digitale projectie werden gedaan, is ook bij de NVWC het digitale tijdperk aangebroken. Afgelopen jaar werden een beamer en een laptop aangeschaft. Voortaan zullen de meeste lezinggevers slechts uitgerust met een schijfje of memorystick (geheugenstaafje?) een lezing komen geven.

Overzicht van de lezingen:

Vrijdag 20 januari

Suriname, Natuurparadijs in de Tropen, door Leo van der Kooij

Vrijdag 17 februari

Rupsen dichtbij en veraf, door Joke van der Peet uit Haarlem
Prachtige opnamen op dia's van rupsen in de Kennemerduinen en Sulawesi. Uit eigen ervaring weet ik hoe moeilijk het is om rupsen te vinden. Joke van der Peet weet ze niet alleen te ontdekken, maar er ook prachtige opnamen van te maken.

Vrijdag 17 maart

Watervogels en steltlopers in het Rivierengebied, door Wiggele de Haas uit Werkendam.

Werkendam ligt naast de Biesbosch en daar waren ook de meeste opnamen gemaakt.

Vrijdag 21 april

De kop van Overijssel, verrassend natuurlijk, door Philip Friskorn uit Oldemarkt. Een prachtige impressie van ons grootste laagveenmoeras door een beroepsnatuurfotograaf die in het gebied woont.

Vrijdag 15 september

De traditionele 'Van leden voor leden' avond.

Vrijdag 20 oktober

Madagaskar - Het Rode Eiland, door ons lid Arjan Brenkman
Een stampvolle zaal kon luisteren naar en genieten van de bijzondere dierenwereld van dit grote eiland met zijn unieke flora en fauna.

Vrijdag 17 november

De natuurgebieden van Noord-Sulawesi, door Leo van der Kooij

Op deze avond nam ik tevens afscheid als coördinator van het lezingenprogramma van onze vereniging. Jarenlang vervulde ik deze taak samen met Gerard van Ruiten vervuld te hebben. Na Gerard's vertrek naar Ermelo, ging ik alleen door. Telefoontjes en schriftelijke correspondentie werden e-mails, dia's werden PowerPoint. Er vond dus een ware revolutie plaats op deze gebieden en wie weet wat er allemaal nog in het verschiet ligt. Ik was vaak verrast hoeveel mensen er zijn die over hun liefhebberij of specialisatie een boeiend verhaal kunnen vertellen. Ook dank ik al onze leden die bereid waren tegen een geringe vergoeding een lezing of in veel gevallen een aantal lezingen voor onze leden te geven. Mijn taak heb ik overgedragen aan Yvonne van Gasau. Ik wens haar veel geduld en succes toe bij het samenstellen van een boeiend en gevarieerd lezingenprogramma.

Excursies

Alle werkgroepen zijn in 2006 erg actief geweest, wat ook in de Hak-al

goed te zien was. De ene na de andere convo, en daarna natuurlijk de enthousiaste verslagen. De vogelwerkgroep beet op 18 februari het spits af met de excursie naar de Oostvaardersplassen, geleid door Gerrit Jan Klop. Gezien de tijd van het jaar altijd een koude bedoening, maar ook altijd de moeite waard.

De andere werkgroepen wachtten met hun activiteiten het prettiger voorjaarsweer af, maar daarna waren ze ook niet meer te stuiten. De plantenwerkgroep plande meteen een serie van vijf inventarisaties in de Culemborgse binnenstad en het industrieterrein (op 19 april, 16 en 31 mei, 15 juni en 3 juli). Daarmee voortbordurend op de succesvolle EVA Lanxmeer inventarisatie van 2005. Het verslag van de eerste twee tochten is te vinden in Hak-al 2006-3. Gerrit Jan Klop organiseerde op 22 april een vogelfietstocht rond Culemborg, die helaas niet veel deelnemers opleverde en daarom ook geen verslag. Met de jaarlijkse Zouweboezemavond op 19 mei had Gerrit Jan gelukkig meer deelnemers. Op 8 mei nam Albertine Jacobs de liefhebbers een avond mee naar Neerijnen om daar de voorjaarspaddestoelen te bestuderen. De plantenwerkgroep vond, ondanks dit drukke voorjaarsprogramma, op 3 juni nog tijd voor een dagexcursie naar het Zuid-Hollandse deel van de Diefdijk, onder leiding van Dick Kerkhof. De tien deelnemers hadden een bijzonder soortenrijke dag, zoals te lezen in het enthousiaste verslag in Hak-al 2006-4.

Daarna kwam de insectenwerkgroep in actie: op 17 juni was er een drukbezochte libellenexcursie bij de Put van Buren door Rob van de Haterd en Kars Veling. Deze excursie hoorde bij de libellenlezing van de woensdag daarvoor. Bijna alle deelnemers van de lezing namen ook deel aan de excursie, die schitterend zomerweer had en bijna alle soorten die in het gebied verwacht kunnen worden. Het succesvolle formaat 'lezing met excursie' werd 30 augustus en 2 september nog eens herhaald met de sprinkhanenexcursie van Rob van de Haterd en Kars Veling. Het uitgebreide verslag daarvan is te vinden in Hak-al 2006-4, inclusief de negen (!) soorten van die dag.

Toen het water lekker was opgewarmd aan het eind van de zomer, was het tijd voor de vissenexcursie van Berry Lucas en Ge Beek. Evenals in 2005 een goedbezochte dag, met volgens het verslag in Hak-al 2006-04 ten minste één zeldzame en één beroemde soort. Daarna was de beurt weer aan de vogelwerkgroep: op 23 september de excursie naar de Prunjepolder, die volgens het verslag in Hak-al 2006-4 ook zeer de moeite waard was geweest. En als laatste de plantenwerkgroep, die dit jaar werkelijk niet van ophouden wist: de drukbezochte excursie naar de Kaapse Bossen op 14 oktober, waarvan het verslag met indrukwekkende soortenlijst in Hak-al 2006-5 verschenen is.

Kampen

Het Hemelvaartskamp was dit jaar gepland van 24 t/m 28 mei in het Groningse Westerwolde, in het mooiste deel van Oost-Groningen. De eigenaar van camping 'de Papaver' wilde echter maar tot een bepaalde datum voor ons reserveren; toen we moesten bevestigen, waren er nog niet genoeg aanmeldingen binnen. Helaas was er in 2006 daarom geen Hemelvaartskamp. Dit voorval is voor het bestuur aanleiding geweest om de procedure te veranderen en de tijd tussen aankondiging en uiterste datum van opgave te verruimen.

**Leo van der Kooij &
Yvonne van Gasau**

Jaarverslag Vogelwerkgroep

In 2006 werden door de vogelwerkgroep in combinatie met de nestkastenwerkgroep weer verschillende activiteiten ondernomen. De activiteiten varieerden van het gezamenlijk tellen van vogels (in delen) van het werkgebied tot broedvogelinventarisaties en gezamenlijke excursies. Er werd niet alleen geteld, maar de nestkastwerkgroep stak regelmatig de handen uit de mouwen en droeg bij aan voldoende nestgelegenheid voor verschillende soorten vogels.

De vogelwerkgroep is divers van samenstelling en telt zowel ervaren vogeltellers en vogelonderzoekers als beginnende vogelaars. Door de uiteenlopende activiteiten kan iedereen wel ergens aan mee doen. Het gezamenlijk kijken en genieten van vogels staat echter voorop.

Organisatie

Vlak voor de zomer besloot Ingrid Hille Ris Lambers haar taak als coördinator neer te leggen. Door een iets andere organisatiestructuur, waarbij de verschillende leden van de werkgroep iets meer werkzaamheden voor hun rekening nemen (zoals het bijdragen aan dit jaarverslag), konden de activiteiten worden voortgezet. Theo Boudewijn heeft voorlopig de overige coördinerende taken van Ingrid overgenomen.

Nestkasten *(coördinatie Leo van der Kooij)*

Het afgelopen jaar begon voor de nestkastenwerkgroep enigszins in mineur. Gelukkig waren er later in het jaar positieve ontwikkelingen, zodat de werkgroep voldoende gemotiveerd is om het volledige programma van onderhoud, plaatsing en controle in 2007 te kunnen uitvoeren.

Ontwikkeling van het bestand

Bij de controle in maart 2006 bleek er een bosuilenkast op het voormalige OVB-terrein onder de boom half kapot op de grond te liggen. Deze kast is meegenomen naar de Ketelvink, daar gerepareerd en in november 2006 weer opgehangen op dezelfde plek. Eerder terugplaatsen had geen zin, omdat bosuilen vroeg met broeden beginnen. Bij controle in november werd op een andere locatie op het landgoed Mariënwaerd wederom een bosuilenkast onder de ophangboom aangetroffen. Deze kast was in een zodanige staat dat hij niet meer hersteld kon worden. We hebben een nieuwe kast gemaakt en op 28 november weer op dezelfde plek aan de boom bevestigd. Deze kast hing nog aan de boom toen wij op 25 april de kast inspecteerden. Er zat toen een nest van een holenduif in zonder eieren. In de tuin van ons werkgroeplid Jilles Verdouw is in november een nieuwe bosuilenkast opgehangen.

Wat betreft de torenvalkenkasten waren er ook tegenslagen. Op het OVB-terrein bleek een kast niet meer te vinden. We vonden ook nog geen nieuwe plek voor de kast die wij in 2005 moesten weghalen, omdat de boom waarin de kast was opgehangen werd gekapt, tegelijkertijd met de hele rij langs de Avontuurse Weg. In de loop van het jaar werden twee nieuwe torenvalkenkasten opgehangen. Een in de bomenrij aan de oostzijde van Fort Everdingen en een aan een paal op het terrein van de stadsboerderij Caetshage.

Ook konden wij bij een particulier in Zoelmond een nieuwe kerkuilenkast ophangen. Het aantal kerkuilenkasten is hiermee op vijf gekomen.

Nieuwe kasten

Gelukkig ziet de toekomst voor het bestand er sinds het einde van het verslagjaar zonnig uit. Jandirk Kievit maakte ons erop attent dat het waterleidingbedrijf Vitens een budget had om voor hun terrein aan de Rijksstraatweg en in de omliggende EVA-wijk een groot aantal nestkasten

te laten maken en ter plaatse op te laten hangen. Of dit iets voor de nestkastenwerkgroep zou kunnen zijn, luidde de vraag. Enfin, we sprongen er enthousiast op in. We zijn ter plekke de mogelijkheden gaan bekijken, stelden een plan op en vroegen subsidie aan. Ons plan werd goedgekeurd en we ontvingen 1500 euro om de nestkasten te maken. Van deze subsidie werd nog voor het einde van het jaar het benodigde materiaal aangeschaft. In december begonnen we met acht vrijwilligers aan deze klus. In totaal gaan we 47 nestkasten vervaardigen. Het streven is om eind januari 2007 alles klaar te hebben en dan met behulp van bewoners van de EVA-wijk de kasten te gaan plaatsen.

De vrijwilligers

Om gezondheidsredenen moest Joop Schuurman helaas zijn taak neerleggen. Hij heeft altijd vol enthousiasme meegewerkt en wij hopen dat hij weer spoedig mag herstellen. Gelukkig is ons team inmiddels met vier man uitgebreid. We hebben nu genoeg mensen om in twee ploegen te gaan controleren.

De resultaten

Omdat wij door allerlei oorzaken helaas niet in staat waren om tijdens het broedseizoen alle kasten te controleren, kunnen wij geen nauwkeurig beeld geven van de broedgevallen in onze kasten. Het enige dat wij zeker weten is, dat er in een kast een nest van een paar bosuilen met twee eieren is geweest. Hoe het verder met dit nest is gegaan, hebben wij niet kunnen achterhalen. Wel werden bij controle in november eierschalen en wat rommel in deze kast aangetroffen. Tegelijkertijd is de kast schoongemaakt.

Broedgevallen van torenvalken hebben wij helemaal niet aangetroffen. Daarbij moet worden opgemerkt dat er in mei en juni helaas niet gecontroleerd is. Bij inspectie in het najaar troffen we in geen enkele torenvalkenkast een teken van bewoning. Bij de najaarscontrole vonden we in twee bosuilenkasten restanten die ons deden vermoeden dat er holenduiven in genesteld hebben. In twee andere kasten troffen wij schalen van een groot formaat eieren aan. Waarschijnlijk hebben nijlganzen daarin gebroed. Telefonische navraag d.d. 11-01-2007 leverde voor de vier kerkuilenkasten op het erf van particulieren geen waarnemingen op. Op het terrein van de voormalige OVB, thans toegevoegd aan het landgoed Mariënwaerd, bevindt zich al jaren een kerkuilenkast in de grote schuur. De kast hangt zo hoog in de nok dat wij er niet goed bij kunnen komen. Onder het vlieggat aan de buitenkant vinden wij regelmatig uilenballen. Medewerkers van de afdeling Archeologie van de VU in Amsterdam die de ruimte huren en daar onderzoek doen en materiaal opslaan, hebben wel eens wat "gerommel" gehoord. Er zijn dus kennelijk uilen aanwezig, maar of het kerkuilen zijn is lang niet zeker. Wij denken eerder aan bosuilen, omdat in 2005 enkele jonge vogels vlak in de buurt gezien zijn.

Resultaten nestkasten samengevat

Soort kast	bestand 2005	bestand 2006 (eind)	broedgevallen
Bosuil	6	7	bosuil 1x Holenuif 2x ? Nijlgans 2x ?
Toenvalk	10	12	geen
Kerkuil	4	5	geen (1?)

Vogels (coördinatie Theo Boudewijn)

Roofvogeltelling (coördinatie Louis van Oort en Paul van Veen)

De roofvogeltelling van 2006 was wederom een telling met hoge aantallen roofvogels. Zo spectaculair als de telling van 2005 was het evenwel niet. Het was te koud. De teller bleef op 111 buizerds steken. Echter met verder zestien torenvalken, elf sperwers, vier haviken, één slechtvalk en een blauwe kiekendief was het een goed gevulde telling. Tien tellers deden mee en die zagen behalve de genoemde roofvogels ook verschillende grote gele kwikstaarten, enkele jsvogels en een bokje.

Kwartelkoningtelling (coördinatie Peter van Horsen)

De kwartelkoningtelling is dit seizoen alleen in juni uitgevoerd. Tijdens die telling zijn er (net als vorig jaar) geen roepende kwartelkoningen langs de Lekdijk aangetroffen.

Maandelijks riviertelling (Marcel Kok)

In 2006 zijn traditiegetrouw maandelijks (januari tot en met april en van september tot en met december) aan weerszijden van de Lek tussen Culemborg en Wijk bij Duurstede de eenden, ganzen, steltlopers, meeuwen en roofvogels geteld. De tellingen vormen een onderdeel van het watervogelmeetnet: een samenwerkingsverband van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Rijkswaterstaat, Vogelbescherming Nederland, het Centraal Bureau voor de Statistiek en SOVON.

Watervogeltellingen zijn belangrijk om een vinger aan de pols te houden bij de aantalsontwikkelingen van watervogels, zowel voor heel Nederland als op de schaal van afzonderlijke gebieden, waaronder bijvoorbeeld het Natura 2000 netwerk van EU-vogelrichtlijn- en habitatrichtlijngebieden. Bovendien signaleren veranderingen in watervogelaantallen vaak goed de veranderingen in de ecologische toestand van wetlands. Nederland is voor sommige watervogels slechts onderdeel van een veel grotere trekbaan. De Nederlandse watervogeltellingen dragen dan ook bij aan een internationaal opgezet telprogramma. Jaarlijks worden rond half januari in een groot deel van Europa, Afrika en Azië alle watervogels geteld. Deze International Waterbird Census wordt gecoördineerd door Wetlands International in Wageningen. Daarnaast wordt in september, november en mei een aantal ganzensoorten in heel Europa geteld. De resultaten van de internationale tellingen worden onder andere gebruikt om populatieschattingen van watervogels te maken en de 1% norm van de Ramsar Conventie (een internationaal verdrag dat beoogt wetlands te beschermen) te actualiseren. Met behulp van die gegevens kan bijvoorbeeld het belang van afzonderlijke gebieden worden bepaald. Bovenal kunnen aantalveranderingen in afzonderlijke gebieden of landen, worden afgezet tegen veranderingen in de totale populatie, zodat sneller duidelijk is waar we de achtergronden van de veranderingen moeten zoeken. Als een populatie overal afneemt, ligt het immers minder voor de hand dat de oorzaak in een bepaald gebied of land gezocht moet worden (bron SOVON-website).

In 2006 vielen in het werkgebied onder andere de grote aantallen brandganzen op (tot zo'n 3.500 vogels in het werkgebied), die al vanaf september aanwezig zijn, en de variatie aan soorten waterwild. De krenten in de pap waren soorten als slechtvalk, een vroege ruigpootbuizerd in oktober en november en een visarend in augustus. Voor 2007 staat de annexatie van de Steenwaard op het programma om de aantallen in het werkgebied verder op te kunnen schroeven.

Steenuilinventarisatie (coördinatie Theo Boudewijn)

Afgelopen voorjaar hebben André de Hamer en Theo weer de steenuilen langs de Lekdijk geïnventariseerd. Ondanks een koud en nat voorjaar, waardoor pas laat met de inventarisatie werd gestart, telden ze in totaal 28 paar langs de Lekdijk. Daarnaast nog negen paar buiten de monitoringroute. In 2005 werden langs de Lekdijk slechts 24 broedparen geteld. Hoewel

er weinig veldmuizen waren, bedroeg het broedsucces van de vier paar steenuilen, waarvan het nest gecontroleerd kon worden, gemiddeld drie uitgevlogen jongen per nest. Hiervan werden er elf geringd. Daarnaast werden twee vrouwtjes geringd. Eén vrouwtje dat was geringd in 2004, werd weer op het nest aangetroffen. In drie van de vier eigen nestkasten werd door steenuilen gebroed. Deze winter wordt het aantal nestkasten uitgebreid.

Najaarstrektellingen Redichemse Waard (coördinatie: Paul van Veen en Louis van Oort)

2006 was het jaar van de witte en een klein beetje van de zwarte vogels maar niet van de grote aantallen. Het weer in de maanden september en oktober werd overheerst door strak blauwe luchten en oostelijke winden. Perfecte vliegomstandigheden voor de vogels die dan ook op grote hoogte overvlogen, maar slechte omstandigheden voor de tellers. Vinken, graspiepers en lijsters werden slechts in lage aantallen gezien. De traditionele topdagen in oktober vielen dit jaar niet in het weekend. Maar er werden voldoende witte vogels gezien. Op 26 augustus werden we verrast door een kleine zilverreiger. Later in het najaar volgden drie dagen met lepelaars en twee dagen met grote zilverreigers. Maar het echte hoogtepunt was toch een zwarte roodstaart. Op 28 oktober kwam deze zangvogel langs. Onder normale omstandigheden een onmiskenbare soort. Echter overvliegend met slechte lichtomstandigheden bezorgde deze vogel de tellers toch enige hoofdbreken. Maar uiteindelijk kon toch een nieuwe soort voor de telpost worden geboekstaafd.

Wintervogeltelling Lekdijk (coördinatie Annette van Berkel)

In principe tellen we in de tweede helft van december op twintig plaatsen langs de dijk gedurende vijf minuten alle vogels. Door gebrek aan menskracht ging deze telling in 2006 helaas niet door.

Wintervogeltelling Regulieren (coördinatie Peter van Horsen)

Deze telling moet tussen 15 december 2006 en 1 januari 2007 worden uitgevoerd. Door bandenpech op 1 januari 2007 is de telling op 1 en 7 januari uitgevoerd. Leukste waarnemingen tijdens de telling waren: eerstejaars zeearend, twee grote zilverreigers, één witgatje en een groep met kleine en wilde zwanen langs de Voorkoopstraat.

Kolonievogels - roek

(coördinatie Annette van Berkel en Daniël Beuker)

Het aantal broedparen bij Gandhi bedroeg in 2006 vijf, bij de Plantage twaalf en bij de Pijssesweg negen. De grootste kolonie was bij het KWC: 29 nesten. Na het broedseizoen zijn de bomen van deze laatste kolonie gekapt, zodat de vogels komend jaar een andere plek zullen moeten zoeken.

Kolonievogels - blauwe reiger (coördinatie Peter van Horsen)

In 2006 is alleen de kolonie in de eendenkooi van Mariënwaerdt geteld. De kolonies in de SBB terreinen (bosje Einde Weidsteeg en Diefdijk) zijn (wederom) door SBB zelf geteld. De kolonie in Mariënwaerdtse eendenkooi telde 26 nesten (39 in 2005, 25 in 2004 en 21 in 2003).

Kolonievogels - huiszwaluw (coördinatie Arjan Brenkman)

De huiszwaluw telling van 2006 liet een daling van het aantal broedpaar (66 nesten) zien vergeleken met het topjaar 2005 (81 nesten). Toch hebben we hiermee nog steeds een veel hoger aantal dan in 2003 (47 nesten). Er zijn twee kolonies in Culemborg, de een in de stad en de ander bij het Schoolhof. Deze laatste kolonie was in 2005 erg groot (23 nesten), maar is na het broedseizoen weggestoken vanwege teveel poepoverlast. Helaas hebben de vogels geen gebruik gemaakt van de door NVWC geplaatste nestkasten. Ze zijn waarschijnlijk naar de stad verhuisd. Vooral in de Gailberdingestraat zijn er veel meer nesten dan vorig jaar. Tevens broeden ze voor het eerst sinds jaren in de Pijssestraat en op de Markt. Er zijn ook redelijk wat nesten in aanbouw en het kan dus dat deze dit jaar worden

afgemaakt. In de laatste tien jaar is het aantal huiszwaluwen gelukkig gestaag toegenomen. Dit correleert direct met de aanleg van nieuwe natuur in de uiterwaarden, waardoor het voedselaanbod sterk is vergroot. Landelijk is de vogel een Rode Lijst soort die voor een groot deel afhankelijk is van menselijke bebouwing en haar bewoners. Het is erg belangrijk dat we de aantallen van deze soort goed in de gaten houden om hem niet te verliezen uit ons werkgebied. Mocht u in 2006 nieuwe nesten gevonden hebben of ze tegenkomen in 2007 in bijvoorbeeld de nieuwbouwwijken dan graag melden bij Arjan. De telling is uitgevoerd met Jantine Bakema.

Kolonievogels – oeverzwaluwen (José Crombach en Eric Schuurman)

Zij verrichtten dit jaar twee maal een telling van de oeverzwaluwnesten, zowel medio mei als medio juni. Dit jaar was er opnieuw sprake van een echte kolonie. In juni telden we 212 nesten in een steile wand van de kleiafgraving in de Beusichemse waard, direct achter de camping in de zuidwestelijke richting. In de nabijheid werd actief gegraven, maar uit een telefoontje met de ontgronder bleek dat de wand gespaard zou blijven zolang daar vogels broedden. Daarna zal deze vergraven worden. Verder zaten er langs de Lek aan de zuidzijde westwaarts op sommige plekken enkele nestgaten. Hier ontstaan door de rivier nieuwe steilwanden, die overigens weer vrij snel begroeid raken en daardoor niet langer dan een jaar gebruikt worden. Het zou de moeite waard zijn in het nieuw ontstane natuurgebied van de Beusichemse waard een nieuwe steilwand te realiseren. Misschien iets voor het Gelders Landschap dat binnenkort eigenaar is van een flink deel van deze polder.

Inventarisatie stadsvogels (coördinatie Annette van Berkel)

Vanaf 1999 inventariseert Annette regelmatig de stadsvogels in Voorkoop (wijk van Culemborg). Dit jaar voor de zesde keer in acht jaar. De meeste soorten blijven vrij constant in aantal, maar het aantal broedparen van de huismus en de spreeuw bedroeg in 2006 resp. 55 en 56% van het aantal broedparen in 1999. De actie van Vogelbescherming om meer aandacht aan stadsvogels te schenken, heeft dus zeker zin.

Losse waarnemingen (coördinatie Daniël Beuker)

Ook dit jaar kwamen weer veel verschillende leuke waarnemingen binnen. Waarnemingen zetten we veelal op de website, zodat andere personen ook snel op de hoogte zijn. Verschillende leuke soorten konden in 2006 op de website terug gevonden worden: dwerggans, roerdomp, rode wouw, zwarte wouw, visarend, dwergmeeuw, beflijster, halsbandparkiet, velduil, roodpootvalk en mogelijk ook een lachstern. Opmerkelijk waren verder de grote concentratie ooievaars (>230) in september en 23 grote zilverreigers in oktober. Jouke Altenburg besprak de belangrijkste waarnemingen uit voorgaande kwartalen in de verschillende Hak-als.

Interne activiteiten vogelwerkgroep

Gruttotellingen (coördinatie Peter van Horszen)

Net als in 2005 telden ook in 2006 verschillende leden van de vogelwerkgroep slaapplaatsen van grutto's in het werkgebied. Beperkten de tellingen in 2005 zich nog tot de (zeer natte) Regulieren, in 2006 was door een veel droger voorjaar de slaapplaats in de Regulieren grotendeels verlaten en sliepen grutto's in de Beusichemse waard tegenover de oude Kerswerf. De totale aantallen en het verloop over het seizoen waren grotendeels gelijk aan 2005 (maximaal 335 ten opzichte van maximaal 520 in 2006). Eric, Noline, Ingrid, Yvonne, Ruud, Marcel, Gerrit-Jan, Louis, Camiel en Peter werkten mee aan de tellingen. Het is de bedoeling dat er komend voorjaar (weer) grutto's op slaapplaats(en) worden geteld. De nattigheid van de afgelopen twee wintermaanden heeft in elk geval de Regulieren al flink laten onderstromen. Begin februari komt er weer een telschema.

Big Day (coördinatie Daniël Beuker en Ingrid Hille Ris Lambers)

In 2006 organiseerden we voor de vijfde keer de Big Day, waarop binnen 22 uur zoveel mogelijk vogelsoorten binnen het werkgebied moeten worden waargenomen. Hierbij mag alleen van de fiets en de benenwagen gebruik worden gemaakt. Dit jaar werden de tussenstanden op de website bijgehouden. Vier van de vijf teams bleken echter te lage tussenstanden door te geven om de tegenstander op het verkeerde been te zetten. Kortom passie, list en bedrog en na 22 uur bier, vriendschap en sterke verhalen. Arjan Brenkman en Gerrit-Jan Klop waren de winnaars.

Inventarisatie Tichelterrein (coördinatie Peter van Horsen)

In het voorjaar van 2006 inventariseerden zes werkgroepsleden dit SBB gebied. Opvallend zijn de roofvogels en uilen die tegenwoordig in het gebied broeden (één paar havik, twee paar buizerd, één paar ransuil en twee paar bosuil). Andere opvallende soorten die (broedend) gevonden zijn: boomklever twee paar, boompieper twee paar, ijsvogel één paar, waterral één paar (gezien met jongen) en kleine bonte specht twee paar. Verder leverde de inventarisatie ook een nieuwe blauwe reigerkolonie (vijf paar) voor de regio op.

Weekend Vlieland (coördinatie Yvonne Gasau)

Op de grens van september-oktober reisden zeven mensen voor een lang weekend naar Vlieland. Het weer was prachtig, maar het aantal soorten was beperkt. Koperwieken en kramsvogels ontbraken, terwijl vorig jaar het eiland vol zat. En de bladkoninkjes konden we ook al niet vinden. Volgend jaar maar weer twee weken later.

Uitstapje Zeeland

In december gingen vijf mensen van de vogelwerkgroep op excursie naar de Zuid-Hollandse en Zeeuwse eilanden. In tegenstelling tot een jaar eerder namen ze nu wel veel ganzen waar. De verrassingen waren een groep van 27 dwergganzen in het Oude Land van Strijen en een sneeuwgans bij de Korendijkse Slikken. De roodhalsgans had zich helaas verstoort.

Openbare excursies

In totaal zijn drie openbare excursies georganiseerd: Oostvaardersplassen, Zouwe Boezem en Zeeland (Prunjepolder). Deze worden besproken bij de openbare activiteiten van de vereniging. Daarnaast deed de trektelpost mee aan de World Bird Watchday op 7 oktober. Dit was gelijk een openbare trektelochtend. De trektelochtend met de jeugd ging helaas niet door vanwege communicatieproblemen.

Plannen

In 2007 staan weerverschillende activiteiten op stapel. Naast de doorlopende inventarisaties ondernemen we ook enkele nieuwe activiteiten: in elk geval een meeuwentelling bij de zandafgraving en een roofvogelcursus. Jouke Altenburg, Paul van Veen en Eric Schuurman nemen de organisatie van de cursus op zich. Er zijn ruim zestig aanmeldingen, zodat er nu zelfs twee avonden worden georganiseerd. De cursisten kunnen vervolgens hun kennis in praktijk brengen tijdens de roofvogeltelling en de excursie naar de Oostvaardersplassen. Ook gaan we weer de gruttoslaapplaatsen tellen. Het tweede weekend van mei is er weer een Big Day. In maart wordt het interne programma definitief vastgesteld.

Vogelkijkscherm (coördinatie Eric Schuurman)

Na aanvankelijk hoopvolle berichten is het kijkscherm bij de Redichemse waard nog steeds niet geplaatst. Hopelijk lukt het komend seizoen, want de plasjes zijn hier nog steeds de moeite waard.

Namens de vogelwerkgroep:

**Arjan Brenkman, Peter van Horsen,
Marcel Kok, Leo van der Kooij,
Eric Schuurman, Paul van Veen en
Theo Boudewijn**

Insectenwerkgroep

De insectenwerkgroep bestaat uit zo'n tien actieve leden, waarvan de activiteiten variëren van lekker insecten kijken tot het meedoen aan inventarisaties en landelijke tellingen.

2006 was een bijzonder insectenjaar met een normaal, koel voorjaar, een hete julimaand, een natte augustusmaand en een lange, warme herfst met zomerse temperaturen. Daardoor lieten zich meerdere libellen zien die niet eerder in het werkgebied van de NVWC gezien waren. Ook werden er nog uitzonderlijk laat, in oktober en november, diverse libellen en vlinders waargenomen.

Opmerkelijk

2006 was een geweldig libellenjaar. Het begon al in mei met de waarnemingen van achtereenvolgens een flink aantal smaragdlibellen en een Noordse witsnuitlibel op het Tichelterrein, beide nieuwe soorten in ons werkgebied. Vervolgens werden een vroege glazenmaker en een populatie plasrombouten in de Meent bij Beusichem gevonden. Ook bij de afgraving langs de Broeksteeg en de zandput aan de Rietveldseweg werd een populatie plasrombouten aangetroffen. In juni werd voor de eerste keer een tangpantserjuffer op het Tichelterrein gezien. Tenslotte werden in oktober, ook op het Tichelterrein, de zuidelijke heidelibel en de zuidelijke glazenmaker aangetroffen.

In 2006 zijn ook voor Culemborg en omgeving bijzondere vlinders waargenomen, zoals een keizersmantel, een rouwmantel, een bruin blauwtje en een gele luzernevlinder. Er zijn veel oranje luzernevlinders gezien en ook de kolibriefvlinder lijkt 'gewoon' te worden. Waarschijnlijk heeft de koninginnepage zich op het Tichelterrein voortgeplant.

De zuidelijke boomsprinkhaan is in tuinen verspreid in het werkgebied gevonden. Bij de sprinkhaanexcursie op 2 september werden negen sprinkhaansoorten gezien en/of gehoord.

Monitoren

Het monitoren van dagvlinders en libellen is het langdurig, meerdere jaren achter elkaar volgen van deze dieren door in het vliegseizoen regelmatig alle exemplaren langs een vaste route te tellen. Dit gebeurt wekelijks (vlinders) of om de week (libellen) en wordt altijd op dezelfde manier uitgevoerd. Omdat overal in Nederland zo geteld wordt, kan nagegaan worden hoe de vlinder- en libellenstand in Nederland zich ontwikkelen en kunnen we ook de Culemborgse gegevens beter interpreteren.

Dagvlinders

Er worden vier monitoringroutes gelopen: in de Zump, in de Baarsemwaard, langs de spoordijk (Baarsemwaardzijde) en in de Regulieren. De spoordijkroute is opnieuw uitgezet: de oorspronkelijke route was te veruigd. De routes zijn in 2006 goed gelopen. In de Zump zijn minder dan tien dagvlindersoorten gezien en in de Regulieren was het weer een jaar met grote aantallen bruine zandoogjes. In de Baarsemwaard zijn alleen veel icarusblauwtjes gezien. De andere soorten waren slechts in lage aantallen of helemaal niet aanwezig. In de nieuwe route langs de spoordijk werden voor het eerst meerdere bruine zandoogjes geteld. Nieuw in die route was het bont zandoogje.

Libellen

In 2005 zijn libellenroutes gelopen in de Zump, de Regulieren, de

Baarsemwaard en op het Tichelterrein. Deze laatste, nieuwe route is in 2006 uitgezet. Alle routes zijn goed (7-8 maal) gelopen. Nadat de Zump in 2005 door het baggeren in het voorafgaande jaar weer een geschikte biotoop was geworden, werden er in 2006 zeer lage aantallen libellen gezien. Via het inlaatpunt stroomt er voedselrijk water in, waardoor het wateroppervlak vrijwel geheel met kroos bedekt was. Verlenging van de monitoringroute wordt overwogen. Op de route in de Regulieren werden veel viervlekken en ook meerdere glassnijders geteld. In de Baarsemwaard belemmeren de toenemende ruigten en wilgenopslag rond de strangen en de poel het lopen van de monitoringroutes. Het aantal soorten en de aantallen libellen waren in 2006 weer op hetzelfde hoge niveau als in 2005. Voor het eerst werd een bruine glazenmaker waargenomen. Opvallend was de toename van het aantal blauwe glazenmakers. In het Tichelterrein werden, naast een glassnijder, de verwachte soorten waargenomen.

Werkgroepsactiviteit

Op 1 juli gingen vier werkgroepleden op excursie naar het Leusveld. Er werd fanatiek gezocht naar de kleine ijsvogelvlinder, die ook werd waargenomen. Vanwege het slechte weer gingen twee andere geplande excursies naar de Weerribben (20 mei) en Salland (26 augustus) niet door. Het slechte weer gooide ook op 8 juli roet in het eten bij het zoeken naar eikenpages bij de Rode Wetering bij Asch: ze werden niet waargenomen. In de Regulieren is tweemaal (eind juli en augustus) gericht naar de groene glazenmaker gezocht, echter zonder resultaat.

Excursies

De insectenwerkgroep organiseerde tweemaal een combi introductieavond-excursie, bestaande uit een introductiecursus op de woensdagavond, gevolgd door een excursie op de zaterdag. Er was veel belangstelling voor: 25 personen voor de libellen op 14/17 juni en 15 personen voor de sprinkhanen op 30 augustus/2 september. De insectenwerkgroep deed mee met de Nationale nachtvlindernacht op 23 september. Met behulp van een lichtinstallatie werden tussen tien uur 's avonds en één uur 's nachts zo'n acht soorten waargenomen. In totaal waren er zo'n twintig belangstellenden, voor wie een geheel nieuwe wereld openging.

Green Rangers

Op 24 juni gingen de Green Rangers met hulp uit de Insectenwerkgroep op zoek naar juffers en libellen. De juffers konden van dichtbij bekeken worden, maar de libellen lieten zich niet vangen.

Vlindervakantiefoto/diaopnaambrengavond

Dit jaarlijkse evenement zorgde in 2006 voor een lange avond met prachtige foto's uit onder andere Nederland, Frankrijk en Tanzania. Veel van de getoonde dieren (en paddestoelen) konden op naam gebracht worden.

Publicaties

De insectenwerkgroep heeft in 2006 uitgebreid in de Hak-al gepubliceerd: over de perentak, een nachtvlinder die in de winter vliegt (Hak-al 32-2), over de smaragdlibell (Hak-al 32-3) en over planten en insecten langs de Diefdijk (Hak-al 32-4). Een fraaie foto van de variabele waterjuffer sierde de voorpagina van de Hak-al van maart. Naast de Nationale nachtvlindernacht werd in Hak-al 32-4 aandacht besteed aan de excursie planten en insecten langs de Diefdijk en aan de eigen sprinkhaanexcursie. Tenslotte werd in de laatste Hak-al van 2006 dit bijzondere insectenjaar nog eens samengevat (Hak-al 32-05).

Onder de kop 'Zomertijd... Insectentijd!' werden in augustus drie artikelen

in de Culemborgse Courant gepubliceerd over libellen en nieuwe libellensoorten in de NW-Betuwe, in het bijzonder p het Tichelterrein en in de Regulieren, en over nachtvlinders kijken.

Ook op de NVWC internetsite liet de insectenwerkgroep van zich horen. Veel bijzondere waarnemingen, waaronder de nieuwe soorten voor het werkgebied, werden op internet gemeld. Hierop reageerden andere leden die ook waren gaan kijken.

Plannen voor 2007

De monitoring van libellen en vlinders wordt voortgezet. De zoektocht naar de groene glazenmaker in de Regulieren gaat natuurlijk door. In februari is een zoektocht langs de Utrechtse heuvelrug naar de eitjes van de sleedoornpage gepland. De werkgroep zal de nieuw aangeschafte lichtinstallatie gebruiken om in één gebied driemaal, op verschillende momenten in het jaar, nachtvlinderste inventariseren. De insectenwerkgroep organiseert in 2007 weer twee excursies (nachtvlinders, dagvlinders). Vanwege het succes van 2006 zullen beide excursies voorafgegaan worden door een introductieavond. Ook in 2007 gaan we weer een keer op pad met de Green Rangers. Naar verwachting zal in 2007 het boekje "Libellen tussen Lek en Linge" gepubliceerd worden, een opvolger van het succesvolle "Vlinderen tussen Lek en Linge".

Welkom

Iedereen die geïnteresseerd is in insecten is van harte welkom bij de werkgroep. Kennis is niet noodzakelijk, interesse en enthousiasme voor insecten wel. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Rob van de Haterd (0345-52 25 82, robrob@zonnet.nl).

Margreet de Nie

Werkgroep wintervoeding vogels

Het weer heeft uiteraard een grote invloed op de werkzaamheden van de werkgroep. Het weer bepaalt. Het Jaar 2006 samengevat: record warm, zeer zonnig, vrijwel de normale hoeveelheid neerslag en het warmste jaar in tenminste drie eeuwen.

Het weer van 2006

Opvallend genoeg begon het jaar juist koud. Januari was de koudste maand sinds januari 1997 en ook februari en maart waren kouder dan normaal. De landelijk laagste temperatuur dit jaar, -11,8 °C, werd op 4 maart gemeten in Heino. Met uitzondering van augustus verliepen de overige maanden allen warmer dan normaal. Juli en september waren record warm; beide maanden eindigden als warmste in tenminste 300 jaar. Oktober en november eindigden op de tweede plaats in de rij van warmste overeenkomstige maanden sinds 1901. De klimatologische herfst (september, oktober, november) was daardoor de warmste in drie eeuwen! De zomer (juni, juli en augustus) was goed voor een derde plaats sinds 1901. De maand juli kende twee hittegolven. De landelijk hoogste temperatuur dit jaar, 37,1 °C, werd op 19 juli te Westdorp gemeten, dit is tegelijk een record voor juli in Nederland. De herfst van 2006 was veruit de zachtste sinds het begin van de regelmatige waarnemingen in 1706. Opmerkelijk was dat gedurende het gehele seizoen geen enkele echt koude dag voorkwam. (Bron: KNMI)

Wintervoeding

Gelukkig ook dit jaar geen wintervoeding. Ofschoon het rondom de jaarwisseling spannend werd. Op 30 en 31 december 2005 viel er op uitgebreide schaal sneeuw gevolgd door onderkoelde regen met ijzelvorming. De Siberische kou in noorden en oosten van Europa bracht berichten dat het in Moskou zeer koud werd met temperaturen van -28 graden. In een brede kuststrook was enige tijd sprake van een sneeuwjacht. Op 25 januari veroorzaakte ijzel tal van aanrijdingen. Gelukkig werd een groot deel van de winter uiteindelijk bepaald door hogedrukgebieden. Daardoor werd het temperatuursverloop opvallend vlak en zo bracht deze winter uiteindelijk toch rustig en vrij droog weer met zich mee. Jammerlijk verliep een groot deel van de maand maart, zeer koud als gevolg van het Siberische koufront. Het wilde maar geen lente worden. Begin mei werd het dan eindelijk lente.

Opvang

Ook dit jaar zijn er weer vogels opgevangen die naar het zich liet aanzien in nood waren. Al jaren werkt de werkgroep samen met de gemeente en dierenambulance Vianen. De bevolking van Culemborg heeft regelmatig de hulp van de dierenambulance ingeroepen. Wij zijn blij dat de bevolking van Culemborg steeds vaker rechtstreeks contact zoekt met de Dierenambulance, omdat het opvangen van vogels geen doel vormt voor de werkgroep of voor de NVWC. Wij spreken onze waardering uit voor het goede werk van de dierenambulance in ons werkgebied.

Ongetwijfeld zijn de houtsnip en sperwer de krenten uit de pap qua vogels wanneer het om bijzondere vogels zou zijn gegaan. De houtsnip was kennelijk iets verrast door de koude temperatuur, want na een dag "opgewarmd" te zijn geweest was het beest zo actief dat uitzetten het logische gevolg was. In de Gailberdingerwaard is het beest uitgezet. De sperwer was met zijn kop tegen iets hards gevlogen. Later is doorgegeven dat het beest gezond weer terug is gezet. Als het gaat om mooi resultaat in de opvang is het de tortelduif van 5 oktober. Zondag na dierendag bracht een bekend NVWC-lid de vogel bij ons. Het bleek redelijk ondervoed te zijn.

datum	soort	leeftijd	resultaat
28-jan	houtsnip	volwassen	Na herstel, teruggezet
18-feb	sperwer	vrouwtje	Dierenambulance
17-mrt	wilde eend	vrouwtje	Na herstel, teruggezet
23-mei	soepeend	pullen (3x)	Dierenambulance
9-sep	tortelduif	onbepaald	Dierenambulance
14-sep	soepeend	vrouwtje	Dierenambulance
5-okt	tortelduif	juveniel	Na herstel, teruggezet
3-nov	tjiftjaf	onbepaald	Dood, na 1 dag

Na een week van bijvoederen is het beest aangesterkt en vloog direct uit op het moment dat hij/zij daar de kans voor kreeg. Als een speer ging hij er van door.

Toekomst

Een permanente opvang voor egels in Culemborg is niet haalbaar. Ofschoon het aantal adressen ons inziens klein te noemen is, zijn er voldoende organisaties begaan met het beest. Zij regelen op een of andere wijze de opvang, zodat een permanente egelopvang op dit moment als overcompleet wordt gezien. Dit afgewogen naar het aantal opgevangen egels. Het is de NVWC en de gemeente er om te doen de beesten te helpen wanneer nodig. Het inrichten van een permanente opvang zal als een magneetfunctie werken. Het helpen van beesten mag geen doel op zich zelf vormen is de mening van de werkgroep zo ook van de Gemeente Sector Ruimte afdeling Beheer.

Er is een start gemaakt met het herzien van het draaiboek. Hoewel het jaarlijks geactualiseerd wordt, is het om de betrouwbaarheid te behouden van belang het draaiboek te blijven schouwen om problemen te voorkomen bij het gebruik ervan. Mede door de inspanningen van Harry van de Warenburg en Frans Waroux kunnen wij wederom gebruik maken van een betrouwbaar draaiboek. In 2007 zal de distributie ervan plaatsvinden.

Ook dit jaar wil ik, mede namens de leden van de werkgroep, Tiny, Vincent en Anouk Post hartelijk bedanken voor het opvangen en verzorgen van de beesten tijdens mijn afwezigheid.

Ruud Post

Tuin- en Klusgroep

Ook in 2006 was de Tuin- en Klusgroep weer bijzonder actief. Gebruikelijk is dat op elke woensdagochtend rond 09.00 uur de groep arriveert. Dan komen ook de dames en Ad van de Bieb-groep en drinken we eerst gezellig een kop koffie of thee met elkaar. De klusgroep bestaat uit: Wim Kievit, Leo van der Kooij, Joop Schuurman, Edo van der Woude en Frans Waroux en heeft in 2006 geen uitbreiding ondergaan. Afen toe komen Gerrit Salzther of Arie van de Ham aan. Meestal om even voor de gezelligheid een kopje koffie mee te drinken, soms om wat mee te helpen klussen.

Als eerste zuiverden we altijd de tuin rondom de Ketelvink van zwerfvuil. Dit bestaat meestal uit talloze kassabonnen van de COOP en de Plus, lege drankblikjes, verpakkingen van allerlei eetbare zaken zoals chips, nutsen en marsen, etc. maar ook grotere zaken. Recent troffen we zelfs een wc-pot en wastafelbak. Dit grotere werk plaatsen we keurig bij de afvalbakken van de gemeente en die laadt het op en voert het af. Regelmatig worden de kledingcontainers met een bezoek door onbevoegden vereerd. Ze onderzoeken de plastic zakken met ingeleverde kleding op bruikbaar materiaal. De rest wordt gewoon over de heg gegooid, in de tuin van de NVWC. Dit ter hoogte van onze composthoop die de gemeente twee keer per jaar weg haalt met een vrachtwagen voorzien van een mechanische knipper. Deze kleding wordt dan door ons weer in plastic zakken gedaan en nogmaals in de container gedaan. Ook hebben we gemerkt dat een of meer zwervers regelmatig in de tuin de nacht doorbrengen. We hebben hiervan de politie op de hoogte gebracht.

De vijver wordt regelmatig voorzien van water uit de kraan. Met regen alleen bereiken we niet het gewenste waterpeil. Dus wordt de brandslang uitgerold en gaat de kraan open. Dat geschiedt zo'n vier à vijf keer per jaar. Verder wordt er regelmatig gesnoeid, gemaaid, wordt de heg geknipt en worden de daklijsten ontdaan van de weelderig groeiende klimop zodat de nestelmogelijkheden voor de zwaluwen weer bereikbaar worden.

Ten behoeve van het aanvullen van het plantenbestand van de natuurtuin kweekte Johan de Kruif een aantal wilde plantensoorten op, zoals echte- en dagkoekoeksbloem, wilde margriet, sleutelbloem, agrimonie, knikkend nagelkruid en knoopkruid. Vanwege de hittegolf konden de jonge plantjes niet meteen in de NVVV tuin geplant worden. Leo van der Kooij zorgde er eerst voor, dat deze plantjes in zijn eigen achtertuin, in de schaduw, deze heet-weer-periode redelijk konden doorkomen. Toen het in augustus weer wat koeler en ook natter werd, zijn de nog jonge plantjes her en der in de tuin geplant op de naar onze inzichten meest geschikte plekken. Later in het jaar zijn eveneens een groot aantal bolletjes geplant, zoals sneeuwkllokjes, sneeuwroem en winterakoniet. Of ze het allemaal overleefd hebben en gaan bloeien zal komend jaar moeten blijken. Wij zijn echt benieuwd.

Afgelopen seizoenen maakten we naast de meterkast een uiterst functionele dubbele werkkast. Hierin kan al het gereedschap worden opgeborgen. Zowel voor de tuin als voor het onderhoud aan de Ketelvink zelf. Er was nog wel een klein probleem dat hierbij om de hoek kwam kijken. De knoppen van het licht zaten ook in de kast. Dus nadat de kast gereed was zijn alle lichtleidingen keurig omgelegd en aangebracht op de zijkant van de kast. Nu kan de kast op slot en kan iedereen het licht weer aan- en uit doen.

Wim Kievit was op medische indicatie bijna twee maanden afwezig. Gelukkig is Wim weer helemaal de oude en draait hij nu weer keurig mee. Ook heeft de klusgroep in september gehoord dat Joop Schuurman voorlopig even zijn actieve werkzaamheden binnen de groep moet staken. Wij hopen dat hij binnenkort weer deel gaat uitmaken van de selectie want Joop is de man met de ideeën. Hij beschikt over de uitzonderlijke gave om voor ieder zich aandienend probleem de juiste oplossing te vinden.

Frans Waroux

Plantenwerkgroep

Het jaarprogramma van de Plantenwerkgroep (PWG) bestond uit twee hoofdonderdelen: inventarisaties en excursies.

Inventarisaties

De inventarisaties in 2006 richtten zich op de twee meest interessante gebieden van de Culemborgse bebouwde kom:

- het industrieterrein inclusief het stationsgebied
- de oude binnenstad met speciale aandacht voor de stadsmuren en wallenkanten.

Het industrieterrein bezochten we vier keer, de binnenstad drie keer. Al deze bezoeken leverden aardige, zij het geen spectaculaire, vondsten op.

In april vonden we rond het station veel vroegeling, zandmuur en zandraket. Muursla en gewoon barbarakruid waren ook leuke vondsten. In mei bezochten wij het industrieterrein. Naast de soorten die wij hier konden verwachten, kwamen we ook nogal wat verwilderde tuinplanten tegen. In deze categorie vallen de hemelsleutel, prikneus (een soort anjer), slaapbol, fluweelboom, aardbei en grote maagdenpalm. Ook maakten we kennis met de vergeten wikke (door wie vermeldt de flora niet). Enkele opvallend grove exemplaren barbarakruid noteerden wij aanvankelijk als stijf barbarakruid. Wim Rubers keek er thuis nog eens goed naar en moest toch concluderen dat het om gewoon barbarakruid ging. Van het geplande bezoek aan het industrieterrein in juni zijn er geen gegevens. Ik denk dat het is afgelast.

In september keken we nog eens goed rond op een ruderaal terrein ten westen van de spoorbaan. Dat loonde zeer de moeite, want op dit kleine terrein en in de naaste omgeving telden wij maar liefst tachtig verschillende soorten planten. De leukste vondsten hier waren: groene naalदार (een soort gras), glad vingergras, dagkoekoeksbloem en avondkoekoeksbloem, zeepkruid, akkerviooltje, vijfdelig kaasjeskruid, pastinaak(massaal), moerasdroogbloem en bezemkruid. Vermeldenswaard is de vondst van twee wespspinnen (ook wel tijgerspin genaamd) en een grote groene sabelsprinkhaan.

In de binnenstad vonden we op de stadsmuren bijvoorbeeld plat beemdgras, muurleeuwenbek en muurvaren, alle drie typische planten voor oude muren. Een bijzondere vondst was een steenbreekvarentje op de lage afscheidingsmuur tussen het parkeerterrein en de rijweg van 't Jach. Tongvaren, reuzenzwenkgras en griekse alant stonden nog op de plek waar zij al jaren geleden waren aangetroffen. Verder vonden wij wolfskers, gehoornde klaverzuring, tengere en liggende vetmuur, stekelige hanenpoot (naast de gewone), mierik, bitterkruid enzovoort. In de loop van 2007 zal in Hak-Al een uitgebreid verslag over de planten in de binnenstad, op het industrieterrein en in het stationsgebied verschijnen.

Excursies

De eerste trip ging naar natuurterreinen van het Zuid-Hollands Landschap aan de Diefdijk op zaterdag 3 juni. Onder leiding van florakenner Dick Kerkhof bezocht een groot aantal leden van de plantenwerkgroep enkele pareltjes. Grote indruk maakte de enorme hoeveelheid veenpluis. Het leek wel of het veldje waar deze planten stonden dik besneeuwd was. In Hak-Al nr 4 (oktober 2006) staat een uitgebreid verslag van deze excursie van de hand van Rob van de Haterd.

De tweede excursie was de paddenstoelentocht naar de Kaapse Bossen. Een grote groep leden en andere belangstellenden stond op zaterdag 14

oktober voor de Ketelvink klaar voor vertrek naar de Utrechtse Heuvelrug bij Doorn. Wie dacht na zoveel bezoeken in even zovele jaren alle paddenstoelen van de Kaapse Bossen al gezien te hebben, kwam bedrogen uit. Zoals bij elk bezoek ontdekten we weer nieuwe soorten. Zelfs de kleinste exemplaren ontsnapten niet aan de spiedende blik van onze jonge deelnemer Paul Hoekstra. Zo maakten we kennis met muizenstaartzwam, paardenhaartaailing en de wonderlijk gevormde oorlepelzwam. Een bijzondere ontdekking was de fijnschubbige boleet, een soort van de Rode Lijst die later thuis door Wim Rubers op naam gebracht kon worden. Van deze excursie maakte Leo van der Kooij een verslag dat in Hak-AI nr.5 (dec. 2006) verscheen.

Helaas ging de op 10 mei geplande avond in de Ketelvink over voorjaarspaddenstoelen niet door. Er waren door de droogte geen exemplaren te vinden.

Het aantal leden van de werkgroep staat nog steeds op tien. Aan de excursies en inventarisaties in 2006 hebben op één na alle leden minstens een keer deelgenomen.

Leo van der Kooij

Van het bestuur

In 2006 kwam het bestuur elf keer bij elkaar onder voorzitterschap van Kars. Vanaf maart zonder Leo van der Kooij, die na jarenlange bestuursfunctie aftrad. Yvonne Gasau volgde hem op en neemt een deel van de taken van Leo over.

Algemene ledenavond april 2006

Het centrale punt deze avond was het werk van de werkgroepen. Kars vertelt over het plan om in 2007 de uiterwaard zo breed mogelijk opnieuw te inventariseren. Het is dan vijf jaar geleden dat het voor de eerste keer is gedaan. Alle werkgroepen vertellen vervolgens hun plannen voor 2006 en geven de wijzigingen in functies door. Vanuit het bestuur komt informatie over samenwerking met de gemeente, het bomenplan, het NVWC Handboek en de intentie voor samenwerking met Fort Werk aan 't Spoel. Ondanks een kleine opkomst een goede avond.

Algemene ledenavond november 2006

Op de agenda stonden twee punten, namelijk de doorstart van de jeugdgroep en het samenwerkingsconvenant met de gemeente. Over beide zaken is goed gesproken en er zijn verbeterpunten in de samenwerking aangebracht. Vanuit de werkgroepen meldden zich kandidaten om een jeugdcoördinator te begeleiden, zodat de jeugdgroep tot de zomer in ieder geval eens in de drie weken doorgang kon vinden. Het bijgestelde samenwerkingsconvenant is naar de gemeente verzonden en zal volgend jaar zijn beslag krijgen. De avond werd goed bezocht door zowel oude als nieuwe leden.

Picknick in september

In 2006 door het bestuur geïnitieerd als compensatie voor het vervallen Hemelvaartskamp. De belangstelling was groot, ondanks het niet doorgaan van de excursies door het slechte weer. We hopen dat het Hemelvaartskamp wel doorgaat, maar de picknick is wegens succes weer in het jaarplan opgenomen.

Welkomst- en informatie-avond nieuwe leden.

De ledenwerfactie NVWC 30 jaar was een groot succes. Ruim 40 nieuwe leden ontvingen een uitnodiging voor de avond. Ook deze keer was er voldoende belangstelling voor de vereniging en was men verrast over de locatie en de sfeer in de Ketelvink. Kars hield een powerpoint presentatie waarin alle mooie plekjes en bijzondere planten en dieren in het werkgebied getoond werden. In vogelvlucht vertelden leden van de werkgroepen wat er in de werkgroep gebeurt. Daarnaast was er voldoende tijd voor persoonlijk contact, het bekijken van de advertenties op de panelen, de bibliotheek en de informatiehoek van de vereniging. Nieuwe leden van 2006 zijn welkom in de Ketelvink op woensdag 18 april 2007.

Bibliotheek / Archief

In 2006 is het bibliotheekwerk afgerond. Na ruim drie jaar werken staan de bijna 1000 boeken overzichtelijk in de kasten en is het bestand voor leden op aanvraag digitaal beschikbaar. Alle boeken zijn voorzien van een sticker en nummers die corresponderen met het trefwoord in het bestand. Voor leden zijn de boeken gratis voor een afgesproken periode te lenen. Veel dank is verschuldigd aan Jaaike Bosma, Ad van der Ven, Cobi Huigen en Corrie Broekhuizen die er heel wat woensdagochtenden aan hebben gewerkt. Voor een aantal van hen is het werk nu teruggebracht tot een ochtend per maand. De Openbare Bibliotheek krijgt het complete bestand toegezonden, zodat zij eventueel ook klanten door kunnen sturen.

Het inventariseren van tijdschriften en de rapporten is het volgende werk. De werkgroepen hebben aangegeven welke tijdschriften bewaard moeten blijven en welke meteen, na twee jaar en na vijf jaar weg kunnen. Jaargangen van tijdschriften die weg kunnen staan inmiddels op marktplaats. Contactpersoon voor de bibliotheek blijft Jaaike Bosma, telefonisch bereikbaar op 0345-513008 of via bosmawerf@cabl4u.nl

De tijdschriften die bij de bar liggen, liggen daar ter inzage en kunnen niet zomaar worden meegenomen. Na afloop van het kalenderjaar gaan de tijdschriften in de kast en zijn dan te lenen.

Bestuursleden en coördinatoren van de werkgroepen kunnen de boeken uitleenen. Uitleenmomenten zijn op aanvraag of aansluitend aan activiteiten van de NVWC.

Met het Regionaal Archief Rivierenland is overlegd over de opzet van het archief. De eerste 25 jaar archief is bijna uitgezocht en in delen aan het regionaal archief in bewaring gegeven. De stukken kunnen te allen tijde worden ingezien maar blijven daar onder de juiste omstandigheden bewaard.

Het overzichtelijk opbergen van de laatste vijf jaar zal volgens plan worden uitgevoerd. In het eigen archief zullen naast de complete serie jaargangen van de Hak-al nog andere belangrijke zaken bewaard blijven. Er kwamen bijvoorbeeld veel oude krantenknipsels te voorschijn. Die zullen chronologisch worden opgeplakt. Het regionaal archief heeft ook belangstelling voor dia's, foto's, video's, films en dvd's vanuit de vereniging. Het zal nog lang duren voordat die aan het archief zullen worden afgestaan.

Paddentrek 2006

In het vroege voorjaar, vanaf februari, ontwaken amfibieën uit hun winterslaap. Het enige waar die beestjes aan denken, is de voortplanting. Op zoek naar een geschikte voortplantingspoel of -strang moeten die dieren soms drukke wegen en dijken oversteken in ons dicht bevolkte (kikker)landje. Daar schuilt het grote gevaar. Om aan het gevaar te ontkomen, worden padden en andere amfibieën door vrijwilligers van de ene naar de andere kant van de weg overgezet.

In 2006 kwamen de padden pas laat op gang. Half maart werden de eerste platte padden aangetroffen. Een teken om alert op te zijn, want de eerstvolgende zachte, vochtige nacht kunnen de amfibieën massaal gaan lopen. Je zult altijd zien dat dit op een avond is wanneer er veel verkeer rijdt. Omdat ik een lijst had met enthousiaste vrijwilligers was het mogelijk binnen een uur samen met een aantal mensen op de dijk ter hoogte van de ronde haven te lopen. Na een goede week met heel veel padden en een aantal kleine watersalamanders begon het sterk minder te worden.

Leuk was dat in deze week mensen uit de buurt met emmers met padden uit hun tuin naar ons toe kwamen. Ook was ik erg blij met de bijdrage van de jeugdgroep. Deze hebben een avond mee geholpen en sommigen zijn bij latere avonden ook nog komen helpen.

Daniel Beuker

Externe samenwerking de beleidsvolggroep

Net als elk ander in het bestuur, heb ik (Mike van der Linden) me opgeworpen om een aantal zaken te behartigen. In mijn geval zijn dat externe contacten, ruimtelijke ordening en advisering aan derden. Altijd uiteraard in samenspraak en samenwerking met anderen, maar voor deze zaken was ik in het afgelopen jaar in het bestuur een aanspreekpunt.

Wat hebben we in het afgelopen jaar op dit vlak gedaan? Een beknopt - niet chronologisch en waarschijnlijk ook niet volledig - overzicht.

Activiteiten, deelnemingen en advisering

Belangrijke ontwikkelingen voor natuur en landschap en het groen in het algemeen zijn het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) en het Groenstructuurplan (GSP) van de gemeente. Het LOP beschrijft de plannen van de gemeente met het buitengebied: welke economische en recreatieve ontwikkelingen wil ze in gang zetten en welke plaats krijgen natuur en landschap daarbij? Het GSP gaat over de (ontwikkelen) plaats van het groen in het bebouwde gebied en de verbindingen met het groen buiten de stad. Beide plannen zijn dit jaar voorgelegd aan de Raad (en daar aangenomen), maar daarvoor hebben tal van instellingen en personen er hun licht over mogen laten schijnen. En dat heeft dus ook de NVWC gedaan.

Ten aanzien van het Landschapsontwikkelingsplan was ons idee dat natuur en landschap wel een beetje ondergesneeuwd dreigden te raken en vooral bezien werden door de bril van de recreatieve beleving. De waarden van de natuur op zich, en de nadruk op behoud en bescherming die daarbij komt kijken, kwamen te weinig uit de verf. Een ander uitgangspunt van het LOP was, om voor de uitvoering van de plannen al concreet te benoemen waar het geld ervoor vandaan zou moeten komen, en met welke spelers op Culemborgs, regionaal en breder niveau samenwerking gezocht zou moeten worden. Een prijzenswaardig uitgangspunt dus, temeer omdat onder andere de NVWC en andere partijen die constructieve en creatieve ideeën hebben over de bescherming van natuur en landschap, daarbij genoemd werden.

Het opstellen van het Groenstructuurplan heeft geresulteerd in een lijvig boekwerk. Hierin zijn zowat alle groene waarden van de gemeente tot in redelijk detail beschreven, evenals de mogelijkheden en wenselijkheden ervan. De plannen die erin zijn ontvouwd zijn niet hemelbestormend, maar geven wel blijk van een positieve intentie bij de gemeente ten aanzien van de waarden die wij als NVWC hoog in het vaandel hebben. En ook hier worden wij met name genoemd als een gewaardeerde denk- en doe-partner voor de uitwerking van de plannen. Een eerste uiting hiervan was de thema-avond medio december, waarbij ook de gemeente vertegenwoordigd was, in de persoon van de opsteller van het GSP. Hierin werden leden van de NVWC uitgedaagd om voor enkele plaatsen in onze stad ideeën te formuleren voor ontwikkelingen die de groene waarden zouden bevorderen. Er kwamen voor de Parklaan (Voorkoop), Erasmusweg (Pavijen), Bouwlust (Parijsch) leuke ideeën uit, die volgens de reactie van de ambtenaar van de gemeente voor een aanzienlijk deel goed aansloten bij de gemeentelijke ideeën. Maar ja, het geld...

Waar hebben we nog verder een woordje over meegesproken? De plannen van de gemeente ten aanzien van het Veerweggebied en het Havengebied. In het eerste geval hebben we ons weerwoord gegeven met betrekking tot de aanzienlijke natuurwaarden in het gebied. Hoe de stand van zaken nu

is, is echter onduidelijk. Steeds meer hiermee verbonden lijken de plannen met het Havengebied: ontwikkeling van de recreatieve waarden, misschien zelfs uitbreiding van de recreatieve zone de uiterwaard in. Wij hebben duidelijk gemaakt dat we dat laatste niet zien zitten, omdat juist daar in het bodemreliëf en bijbehorende plantendek nog redelijk goed te zien is wat de rivier er in de loop der decennia (zelfs eeuwen) teweeg heeft gebracht. Dat betekent niet persé dat daar ook natuur ontwikkeld moet worden, ook een (kleinschalig) weidelandschap heeft er zijn charme. Maar een haven- of een campinguitbreiding is toch een heel ander verhaal.

Leden van de NVWC hadden jachtactiviteiten in de Baarsem- en Gailberdingerwaard waargenomen. Dat is tegen de bedoelingen met en tegen de afspraken over het gebied. De NVWC heeft er de gemeente dus over aangesproken. In de toekomst zal dit dan ook worden voorkomen.

In 2005 is vanuit de kringen van de NVWC het idee ontwikkeld om het braaklandje langs de Meer bij de Van Limburg-Stirumstraat om te toveren tot het "Caetshaagse veldje": een vogel- en insecten biotoop dat ook goed toegankelijk zou moeten zijn voor de wandelaar. Een stagiaire bij een ecologisch adviesbureau heeft onder begeleiding van de NVWC een mooi inrichtingsplan geschreven voor dit Caetshaagse veldje. Dit is ook bij de gemeente goed ontvangen. Het CLM, een ander adviesbureau voor het buitengebied dat sinds een tijdje in Culemborg is gevestigd, had er zelfs een aanzienlijke donatie aan toegekend. Maar helaas, dit jaar kwam de gemeente met de treurige mededeling dat de pachter van het perceel harde aanspraken erop had, waar de verpachter, de gemeente, niet onderuit kon. We houden het plan op de plank die in de archiefkast op ooghoogte ligt.

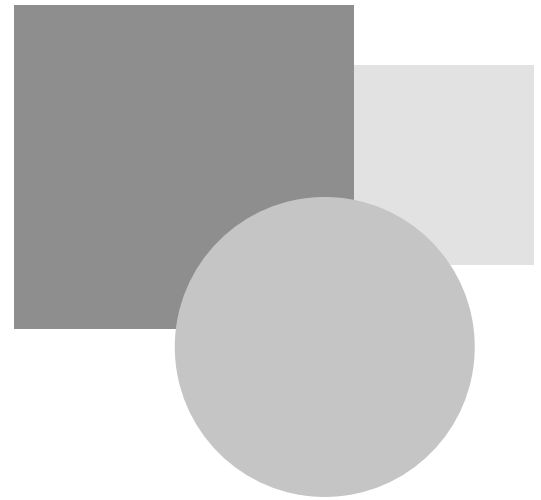
Ook dit jaar heeft de gemeente weer een plan opgevat om de begraafplaats aan de Achterweg uit te breiden. Vorig jaar had men dat vergeefs ook al eens gedaan, maar gezien de vergevorderde inrichtingswerkzaamheden lijkt het nu echt door te gaan. Net als vorig jaar kregen we nu het verzoek om de natuurwaarden van de beoogde locatie vast te stellen. Dat is nauwgezet gedaan, met als conclusie dat er geen natuurwaarden verloren zouden gaan met de herinrichting van het betrokken weideperceel, maar dat die er misschien zelfs mee gebaat zouden kunnen zijn.

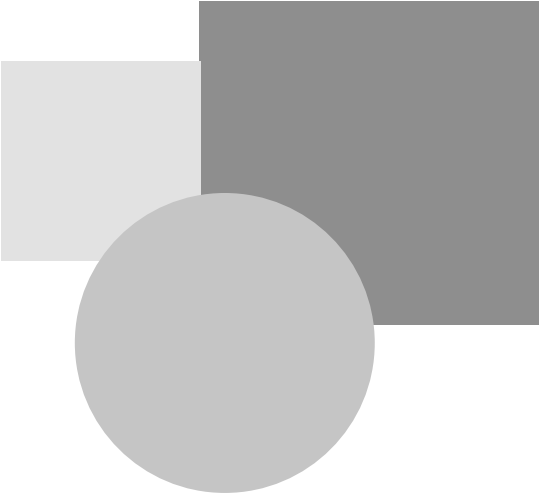
Contacten

Voortvloeiend uit activiteiten als het onderzoekje voor de begraafplaats, overlegden we een paar keer met de ambtenaren van de gemeente Culemborg om tot een samenwerkingsovereenkomst te komen. De NVWC stelt dan de relevante informatie over de verspreiding van planten en dieren aan de gemeente ter beschikking en de gemeente zorgt er dan voor dat de NVWC deze gegevens goed kan verzamelen, (digitaal) opslaan en publiceren. In 2007 zal deze overeenkomst waarschijnlijk worden bekrachtigd.

De gemeente is al sinds een jaar of twintig een Milieuadviesraad (MAR) rijk, uniek in Nederland. Ook de NVWC is erin vertegenwoordigd door twee van haar leden. Samen met hen hebben we een indringend contact met de gemeente, en spreken we een geducht woordje mee over de ontwikkelingen in onze stad. In het afgelopen jaar is het door omstandigheden wat in het slop geraakt, maar komend jaar gaat het bestuur weer regelmatig een productieve terugkoppeling met onze vertegenwoordigers organiseren.

Ook dit jaar heeft de Stichting Werk aan 't Spoel weer een "voorproefdag" gehouden: een kennismakingsdag in september met de plannen van de stichting met het Werk, waar ook de NVWC een rol in zal spelen. Op de voorproefdag waren we aanwezig met een kram en excursieleiders.

We hebben weer heel wat gefolderd en gepraat, net als vorig jaar. Maar een volgende keer willen we toch een betere plek hebben, om nog meer aanloop te hebben en gesprekken aan te kunnen knopen. En misschien moeten we ook maar vast beginnen met het wat meer uitwerken van onze ideeën voor wat we in het Werk kunnen gaan doen, zowel wanneer het eenmaal volgens plan van start gaat als voor een eventuele volgende “voorproefdag”.

Met de lokale PvdA spraken we – op hun verzoek – over de plaats van en de mogelijkheden voor natuur en landschap in Culemborg, en over onze visie op dit onderwerp. Het was een vruchtbaar gesprek. De wegen naar deze politieke partij zijn er een stuk breder door geworden.

We zijn in 2006 lid geworden van de Gelderse Milieufederatie (GMF), een provinciale bundeling van verenigingen, instellingen en wat dies meer zij op het gebied van natuur en milieu. Het maakt de zeggingskracht van de GMF groter in gesprekken op het provinciale niveau, en wij hebben misschien ook wat aan de bundelkracht, initiatieven en ervaringen van de GMF. Als we vragen hebben op het vlak van beleid en wetgeving en draagvlakontwikkeling, kunnen we daar terecht. Deze weg is ons nog te weinig bekend: we maken er nog te weinig gebruik van. Maar wat in het vat zit verzuurt niet!

2006 Was verkiezingsjaar, ook voor het bestuur van het Waterschap Rivierenland. JD Kievit, onze vertegenwoordiger in de MAR, had zich aanvankelijk kandidaat gesteld. Maar hij was niet de enige. En dus is een ander, toevallig ook een MAR-lid (maar niet namens de NVWC), het geworden. Toch een goed groen geluid in het waterschapsbestuur, mogen we hopen.

Beleidsvolggroep

Enige tijd geleden is de “beleidsvolggroep” in het leven geroepen (wie een pakkender naam weet, melde zich!!). Het doel is, om tijdig relevante ontwikkelingen te signaleren op het gebied van beleid van overheden (vooral buurgemeenten en provincie) en van (particuliere) initiatieven op het gebied van de inrichting van het landelijke en stedelijke groen. Aan de hand van die signalen bepaalt dan de NVWC of en zo ja welke actie er ondernomen moet worden om de belangen van natuur en landschap te bevorderen of om juist te voorkomen dat ze bovenmatig worden geschaad. De werkgroep kan nog altijd een bredere, stevigere en meer stelselmatige basis gebruiken. Dus: ieder die zich geroepen voelt om hieraan mee te werken en dergelijke initiatieven kritisch mee te volgen en terug te koppelen naar de NVWC: meld je bij de schrijver van dit artikeltje.

Mike van der Linden

Foto's:

Annette van Berkel

pag 30; digitaliseren van bijna 1000 titels

Gerdit Greeve

pag 10, 11, 12 boven en onder.

Rob van de Haterd

pag 35; vleeskleurige orchis.

Wim Kievit

pag 13; Wat horen wij nu...?, pag 29; gezellig natafelen.

Gerrit Jan Klop

Voorblad; de pestvogel, pag 19, grote zilverreiger.

Mike van de Linden

pag 33, 34 en 35; grondverzet t.b.v. natuurterrein ter hoogte van het Bradeel.

Leo van der Kooij

pag 16; nestkastcontrole.

Ruud Post

pag 15; Koolmees op NVWC vogelhuisje, pag 20; rotgans, pag 24; netje zonnepitten.

Wim Rubers

pag 3; Diefdijk - Veenpluis, pag 14; vissen met zegen, pag 27; stadsmuren, pag 28; eikhaas.

Co Sielhorst

pag 23, zuidelijke heideliebel.

Paul van Veen

pag 18; ooievaars op najaarstrek.

Kars Veling

pag 17; sperwer[♂], pag 21; kustsprinkhaan, pag 22; bruin blauwtje, pag 31; soms was het druk op de dijk.

Frans Waroux

pag 26; "De WC-pot was al afgevoerd. De wasbak en het gastenwasbakje gaan dezelfde weg...via de Gemeentelijke Reinigingsdienst naar de AVRI."

Indien deze Hak-al onbezorgbaar,
graag retour aan:

N.V.W.C.
Middelcoopstraat 1A
4102 CE Culemborg

AGENDA

<i>februari</i>	3 zaterdag	9.00-14.00	Knotwerkgroep
	12 maandag	20.00	Bestuursvergadering
	16 vrijdag	20.00	Lezing Natuurparadijs Zuid-Afrika
	17 zaterdag		Riviertellingen
	17 zaterdag	9.30	Green Rangers
	24 zaterdag	9.00-14.00	Knotwerkgroep
<i>maart</i>	24 zaterdag		Excursie Oostvaardersplassen
	10 zaterdag	9.00-14.00	Knotwerkgroep
	10 zaterdag	9.30	Green Rangers
	12 maandag	20.00	Bestuursvergadering
	12 maandag		Deadline Hak-al nr. 2
	16 vrijdag	20.00	Lezing In sloot en plas
	17 zaterdag		Riviertellingen
	24 zaterdag	9.00-16.00	Excursie Botanische Tuinen LU Wageningen
<i>april</i>	26 maandag	20.00	Jaarvergadering
	31 zaterdag	9.30	Green Rangers
	14 zaterdag	9.00-12.30	Voorjaarspaddestoelen en Stinsenplanten Neerijnen
	14 zaterdag		Riviertellingen
	16 maandag	20.00	Bestuursvergadering
	18 woensdag	20.00	Nieuwe ledenavond
	20 vrijdag	20.00	Lezing
<i>mei</i>	21 zaterdag	9.30	Green Rangers
	12 zaterdag	9.30	Green Rangers
	12 zaterdag		Big-Day VWG
	14 maandag	20.00	Bestuursvergadering
	16 woensdag		Hemelvaartskamp De Meinweg (L)

15 maart deadline kopij *Hak-al*

Kijk voor het laatste nieuws op www.nwvc.nl